

ΚΡΗΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΕΙΑ
ΑΝΩΤΕΡΑ ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΚΑΙΟΣΥΝΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τ ο υ

ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ, ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ, ΑΝΩΤΕΡΩΝ
ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΩΝ, ΔΙΔΑΚΤΑΛΕΙΟΥ ΚΑΙ
ΙΕΡΟΔΙΔΑΚΤΑΛΕΙΟΥ

ΕΝ ΧΑΝΙΟΙΣ
ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ
1903

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΧΟΛΕΙΩΝ

Α'. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Τάξις Α'. Ωραι 2.

Ἰερά Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης καὶ σύντομος ἐξήγησις καὶ ἀπομνημόνευσις τῶν ἀπολυτικῶν τῆς Ὀκτωήχου καὶ τῶν Δεσποτικῶν ἐορτῶν.

Τάξις Β'. Ωραι 2.

Ἰερά Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης. Μεθ' ἑκάστην ἱστορίαν τῆς Παλαιᾶς ἢ τῆς Καινῆς Διαθήκης γίνεται ἐν τε τῇ Α' καὶ τῇ Β' τάξει καὶ σύντομος ἐξήγησις καὶ ἀπομνημόνευσις φητοῦ τῆς Ἀγίας Γραφῆς περιλαμβανόντος τὸ ἐν τῷ ἱστορίῳ περιεχόμενον θρησκευτικὸν ἢ ἠθικὸν διήγημα. Σύντομος ἐξήγησις καὶ ἀπομνημόνευσις τῶν ἀπολυτικῶν τῶν θεολογικῶν ἐορτῶν καὶ τῶν ἐπισημῶν Ἀγίων.

Τάξις Γ'. Ωραι 2.

Ἑκκλησιαστικὴ Ἱστορία, ἐξαιρουμένων τῶν μερῶν ἐκείνων ἐν οἷς γίνεται λόγος περὶ τῆς ἀναπτύξεως τῆς διδασκαλίας τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν διαφορῶν τῶν ἱερατευμένων μεταξὺ τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ τῶν λοιπῶν Ἐκκλησιῶν. Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεῖα κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τοῦ ἱεροῦ Βιβλίου.

Β'. ΕΛΛΗΝΙΚΑ

1) Ἀρχαῖα.

Τάξις Α'. Ωραι 9.

Τῆς γραμματικῆς τὸ ὁμαλὸν τυπικὸν τῆς αἰτιατικῆς διακέντου μέχρι τῶν περὶ τοῦ σχηματισμοῦ τῶν λρόνων τῶν ὑπολήπτων φημάτων, μὴ συμπεριλαμβανόμενων, μετὰ τῶν ἀπλήτως ἀναγινόμενων καινῶν. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκάστοτε διδασκόμενου μέρους τῆς γραμματικῆς πρώτων δι' ἀσκήσεων περὶ τὴν κλίσην, γινόμενων. εἰς ὅσον δυνατόν, ἐπὶ τῶν ἀπομνημονευμένων λέξεων, εἴτε δ' ἴδια διὰ προφορικῆς παραρτάσεως ἐκ τῆς ἀρχαίας

Ἑλληνικῆς καὶ διαπροφορικῆς καὶ γραπτῆς ἐπὶ τοῦ πίνακος τακτικῶς εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα.

Ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ οἱ μαθηταὶ ὅλως ἄπειρικῶς μανθάνουσιν ὑποκειμενῶν, κατηγόρημα, ἀντικείμενον, κυρίας καὶ δευτερευούσης πρότεσις, ἐπὶ δὲ τὴν ὀργανικὴν δοτικὴν, τὴν ἀναλύσιν τῶν ἀπεριπέρατον διὰ τὸ νόη καὶ ὅτι καὶ τὴν ἀστικὴν σύνταξιν. Γραφὴ τύπων κατ' οἶκον ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ. Παράφρασις εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα.

Ἀπομνημόνευσι λέξεων μετὰ τῆς σημασίας καὶ ὀρθογραφίας αὐτῶν. (Κατὰ τὸ α'. ἐξέμνηον ὥρῃ 6 κατὰ τὸ β'. 5 ἢ καὶ 4.)

Ἐρμηνεῖα τῶ πρώτων μόνων Αἰσώπου, εἰτα μερῶν τὴν μυθικὴν ἱστορίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων πραγματευομένων καὶ διηγημάτων ἐκ Χρηστομαθείας ὠρισμένης διὰ τὴν Αἴην τάξιν. (Κατὰ τὸ α'. ἐξέμνηον ὥρῃ 3 κατὰ δὲ τὸ β'. 4 ἢ καὶ 5.)

Τάξις Β'. ὥρῃ 9.

Γραμματικῆς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ὁμαλοῦ τυπικοῦ, εἰτα τὸ ἀνώμαλον τυπικὸν καὶ τὰ κοινώτατα μόνων καὶ γενικώτατα τῶν περὶ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως κερακίων. Ἀσκήσις εἰς ἕκαστον τῶν διδασκόμενων μερῶν τοῦ τυπικοῦ ἀκριβῶς ὡς καὶ ἐν τῇ Αἴη τάξει.

Πρακτικὰ ἔργα κατ' οἶκον ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ γραφῆς τύπων, παράφρασις εἰς τὴν ἀρχαίαν.

Ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ οἱ μαθηταὶ ὅλως ἄπειρικῶς μανθάνουσιν, εἰς ἑσὴν ἔρμηνεῖα ἀπατεῖ, τοὺς διαφόρους τρόπους τῆς ἀναλύσεως τῶν μετοχῶν, τὴν γενικὴν ἀπόλυτον, τὴν δοτικὴν τοῦ κίπτου καὶ τῆς ἀναρῶς, τὴν αἰτιατικὴν τῆς ἀναρῶς, τὴν αἰτιατικὴν μετὰ τοῦ ἄν. καὶ τὴν ὀριστικὴν παραγομένην χρόνων μετὰ τοῦ ἄν.

Ἀπομνημόνευσι λέξεων ἢ φράσεων ὡς ἐν τῇ Αἴη τάξει. (Κατὰ τὸ α'. ἐξέμνηον ὥρῃ 5 κατὰ τὸ β'. ὥρῃ 4.)

Ἐρμηνεῖα κατ' ἰκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν περὶ πρώτων βιβλίων τῆς Σενωρόντος Κύρου ἀναβάσεως. (Κατὰ τὸ α'. ἐξέμνηον ὥρῃ 4 κατὰ τὸ β'. ὥρῃ 5).

Τάξις Γ'. ὥρῃ 9.

Ἐπανάληψις τῶν εἰς με καὶ τῶν ἀνωμάλων ῥημάτων, ἰδίᾳ διὰ παραρτίσεων εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα· εἰτα δὲ διδασκαλίαι τῶν στοιχειωδέστατων τῆς συντάξεως τῆς ἀπτικῆς διαλεκτικῆς κατὰ τρεῖσιν πρακτικῶν καὶ ἀνευ τινὸς θεωρίας. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκάστοτε διδασκόμενου μέρους τοῦ Συντακτικοῦ διὰ προφορικῆς καὶ γραπτῆς ἐπὶ τοῦ πίνακος παραρτίσεως ἐκ τοῦ νέου εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα, ἀπὸς τῆς ἐβδομάδος γραπτῆ κατ' οἶκον, παρ-

φρασις εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα ἰκανῶς ἐν τῷ σχολεῖῳ προφορικῶς ἀσκουμένη, ἀπὸς τῆς ἐβδομάδος γραπτῆς εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα παράφρασις ἐν τῷ σχολεῖῳ ἐκ τοῦ προχείρου (ὥρῃ 1).

Ἐρμηνεῖα κατ' ἰκλογὴν μερῶν ἐκ τοῦ Αὐθ ἢ Βου βιβλίου τῶν Ἑλλήνων τῶ Σενωρόντος καὶ μερῶν κατ' ἰκλογὴν ἐκ τῆς Κύρου Παιδείας τοῦ αὐτοῦ. Ἀπομνημόνευσι λέξεων ἢ φράσεων ἐκ τοῦ ἔρμηνευομένου συγγραφέως (ὥρῃ 5).

2) ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τάξις Α'. ὥρῃ 3.

Ἀνάγνωσις περὶ τῶν τεμαχίων, ἢ ποιημάτων ἐκ καταλλήλου Χρηστομαθείας. Προφορικὴ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀναδύνησις διηγηματικῆς, ὁ πρότερον ὁ διδασκαλὸς αὐτοῖς εἶπεν.

Ὄρθογραφικαὶ ἀσκήσεις. Ἀντιγραφή νεοελληνικῶς κειμένου διδαχθέντος ἤδη ἐν τῇ τάξει κατ' οἶκον ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ, κατὰ δὲ τὸ βον ἐξέμνηον καὶ γραφῆ κατ' ὑπαχθέντων τεμαχίου διδιδασκόμενου ἢ καὶ ἀδιδιδάκτου νεοελληνικῶν κειμένων. ἢ καταγραφή μῦθου ἢ διηγημάτων, λαχθέντος πρότερον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, τολλῶς δὲ ἐπαναληφθέντος ὑπὸ πολλῶν μαθητῶν.

Τάξις Β'. ὥρῃ 3.

Ἀνάγνωσις περὶ τῶν τεμαχίων καὶ ποιημάτων ἐκ καταλλήλου Χρηστομαθείας. Ὄρθογραφικὰ γυνώσματα ὡς ἐν τῇ Αἴη τάξει. Συνθέσεις ἀνὰ πᾶν δεκαπενθήμερον οἰκῆ ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ. Περιγραφή πραγμάτων κατ' ἡμέραν ὑποπιπτόντων εἰς τὴν ἀντιλήθη τῶν μαθητῶν π. γ. τῆς αἰθούρας τῆς διδασκαλίας, τοῦ σχολικοῦ κτηρίου, τῶν διαφόρων διηκτικῶν ὄργανων καὶ σκευῶν καὶ ἄλλων τοιούτων. Ἐπιστολαὶ μικραὶ οἰκογενετικαί.

Τάξις Γ'. ὥρῃ 2.

Ἀνάγνωσις περὶ τῶν τεμαχίων καὶ ποιημάτων ἐκ καταλλήλου Χρηστομαθείας. Συνθέσεις ἀνὰ πᾶν δεκαπενθήμερον οἰκῆ ἢ ἐν τῷ σχολεῖῳ. Περιγραφή γεγονότων τοῦ βίου, ἢ φανερῶν μόνων τῆς φύσεως, ὑποπιπτόντων εἰς τὴν ἄμεσον ἀντιλήθη τῶν παιδῶν, εἰτα δὲ καὶ εἰκόνων, ἐν αἷς παριστάνται γεγονότα τοῦ βίου, οὐχ ἄγνωστα τοῖς μαθηταῖς. Ἐπιστολαὶ διαφόρων εἰδῶν μικραὶ.

Γ'. ΓΑΛΛΙΚΑ

Τάξις Β'. ὥρῃ 3.

Ἀσκήσεις προφορῆς καὶ ἀναγνώσεως ἐπὶ λέξεων ἢ φράσεων. Ἐκ τῆς Γραμματικῆς ἢ ὀριστικῆς τῆς Α'. καὶ Β'. ὁμαλῆς συζυ-

της και των διηρητικών ρημάτων ανοίγει και έθρε, ή κλίσεις των ρημάτων εισακτικών και επιθετων. Απόλυτα αριθμητικά. Άσκησις εις έκαστον των διδασκομένων μερών της Γραμματικής δια προσωπικής και γραπτής επί του πίνακος μεταφράσεως εις την Γαλλικην, προτάσεων. Γραφή καθ' όσον προτάσεων προς άσκησιν εις την έρμηνευτικήν.

Έργακια έρρατων και διηρηματιών. Απομνημόνευσις της σχηματικής και ερμηνευτικής λέξεων εν τη έρμηνεία άπαντωντων ή τουλάχιστον τή καθ' ήμεραν ύμνιάξ.

Τάξις Γ'. ώραι 3.

Συμπλήρωσις του όμαλου τοπικού μετά των συνήθων και γεωμετρικών έξαρτήσεων. Τα συνήθηστα των άνωμαλων ρημάτων. Άσκησις εις έκαστον των διδασκομένων μερών της Γραμματικής ως εν τη Β'. τάξει.

Μεταφράσις διηρηματιών και μικρών ποιημάτων. Απομνημόνευσις λέξεων ή έρρατων ως εν τη Βχ τάξει και γραφή καθ' ύπαγορεύσειν εν τώ σχολείω Γαλλικού κειμένου έρμηνευθέντος ήδη.

Δ'. ΙΣΤΟΡΙΑ

Τάξις Α'. ώραι 2.

Έλληνική Ιστορία μέχρι της έν Μαντινεία μάχης.

Τάξις Β'. ώραι 2.

Έλληνική Ιστορία από του Φιλίππου μέχρι της άλωσης της Κερκύρας υπό των Ρωμαίων είτε εν της Ρωμαϊκής ιστορίας το κερκυραϊκό βιβλίον, μετά τουτο ή Βυζαντιική Ιστορία συγκεντρωμένη περί τή ένδοξα. Μίγας Κωνσταντίνος, Γουστιμανός, Ηράκλειος, Φώτιος, Νικηφόρος Φωκάς, Βασίλειος ό Β'. έν τήλει διό οι σταυροφόροι και ή άλωση της Κωνσταντινουπόλεως υπό των Λατινών.

Τάξις Γ'. ώραι 3.

Τα υπό της άλωσης της Κωνσταντινουπόλεως υπό των Λατινών μέχρι της άλωσης της αυτής υπό του Μωάμεθ. Έίτα εν της Ιστορίας της Νέας Εύρώπης αι ανακαλύψεις και έφευρέσεις, ή φηρεντικη μεταρρύθμισις και τινα περί της Γαλλικής επανάστασεως. Έν τήλει περί των Έλλήνων υπό την Τουρκικήν δυναστείαν ή Ιστορία της Έλληνικής επανάστασεως και της Κρήτης.

Ε'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Τάξις Α'. ώραι 2.

Έξ άμέσου εποπτείας των μαθητών γνώσις των γεωγραφικών στοιχείων (όρους, λόφοι, κοιλάδες, πεδιάδες κτλ. κατά της ύψει-
 δεις αυτών ιδιότητας. Τα αναγκαιότατα έν της Μαθηματικής Γεωγραφίας. Γεωγραφία της εις την άμεσον αίσθησιν των μαθητών υποσηπτόσης ιδιαιτέρως παρίδος και χαρακτηρήσεως τών η-
 Γενική συντομομένη επικόπησις της γής. (Ημισφαίρια Ήπειροι, Ωκεανοί). Γεωγραφία της Κρήτης, του Βασιλείου της Έλλάδος. Χαρτογράφησις από μνήμης έν τώ σχολείω κατά τα κυριότατα γεωγραφικά στοιχεία του έκάστου διδασκομένου τμήματος και του έν τούτων συναποτελουμένου αι μείζονος όλου.

Τάξις Β'. ώραι 2.

Γεωγραφία των Έλληνικών χωρών, της λοιπής Έλληνικής Χερσονήσου και των Λατινικών Κρατών. Χαρτογράφησις ως έν τη Α'. τάξει.

Τάξις Γ'. ώραι 2.

Γεωγραφία της λοιπής Ευρώπης και των άλλων Ήπειρών. Χαρτογράφησις ως έν ταίς άλλαις τάξεσι.

ΣΤ'. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Τάξις Α'. ώραι 3.

1. Έκ της πρακτικής αριθμητικής τα περί γραφής και άπα-
 γελίας των ακαρίων αριθμών, αι τέσσαρες έν αυτών θεμελιώ-
 δεις πράξεις: διαιρετότης των άκεραίων διά 2, 3, 6, 5, 10, 4, 12, 9, 25 και 100' κοινά κλάσματα και αι τέσσαρες έν αυτών θεμελιώδεις πράξεις' μετά πάν διδασκόμενον μικρόν μέρος της Αριθμητικής εύθως άσκησις των μαθητών εις τοϋτο διά λύσεως πολλών προβλημάτων.

2. Έκ της πρακτικής γεωμετρίας, τα περί γραμμών, γωνιών, τριγώνων, τετραπλεύρων και πολυγώνων έν γένει. Περί του κύκλου και των διαφόρων έν αυτώ γραμμών και σχημάτων. Περί επικέντρων και έπιγεγραμμένων γωνιών και περί έπιγεγραμμένων και έπιγεγραμμένων κανονικών κολυγόνων. Γνώσις των σύμ-
 ωδων γνωρισμάτων και των κυριότατων ειδών έκάστου των γεω-
 μετρικών τούτων σχημάτων. Κατασκευή γωνιών των διαφόρων ειδών των τριγώνων και των τετραπλεύρων. Κατασκευαστικά λύσεις διαφόρων πρακτικών προβλημάτων διά χάρτου και ήγε-
 γράφησις των σχημάτων διά των γεωμετρικών όργάνων υπό των μαθητών έν τώ σχολείω.

Τάξις Β'. ὄροι 3.

Ἐκ τῆς Ἀριθμητικῆς ἐπανάληψις τῶν κοινῶν κλασμάτων διὰ τῆς ἁπλοῦς πρὸ βλημάτων εἰς αὐτὰ ἀνακερομένων. Γραφή καὶ ἀπαρίθμησις δεκαδικῶν ἀριθμῶν, αἱ τέσσαρες ἐπ' αὐτῶν θεμελιώδεις πράξεις. Τὰ περὶ συμμικτῶν ἀριθμῶν καὶ αἱ τέσσαρες ἐπ' αὐτῶν πράξεις. Ἀπλῆ μέθοδος τῶν τριῶν. Ἀσκήσις ἀκριβῶς ὡς ἐν τῇ Α' τάξει.

Ἐκ τῆς πρακτικῆς Γεωμετρίας.
α') Ἐπανάληψις τῶν ἐν τῇ Α' τάξει γενομένων γεωμετρικῶν κατασκευῶν. Μέτρησις εὐθείων, γωνιῶν, εὐθυγράμμων σχημάτων καὶ τοῦ κύκλου.

β') Τὰ περὶ στερεῶν σωμάτων περατομένων εἰς ἐπιπέδους ἰσικρινεῖς, ἐξέταξις αὐτῶν κατὰ τὰ κύρια τῶν γνωρίσματα καὶ εἴδη. Πρακτικαὶ διὰ χειρῶν κατασκευαὶ τῶν ἐξετασθέντων σωμάτων καὶ μέτρησις τοῦ ὄγκου αὐτῶν.

Τάξις Γ'. ὄροι 3.

Ἐκ τῆς Ἀριθμητικῆς ἐπανάληψις τῶν περὶ κοινῶν καὶ δεκαδικῶν κλασμάτων, περὶ συμμικτῶν ἀριθμῶν καὶ τῆς ἀπλῆς μεθόδου τῶν τριῶν διὰ πρὸ βλημάτων. Εἶτι τὸ περὶ τῶν λοιπῶν μεθόδων. Ἀσκήσις εἰς ἕκαστον τούτων τῶν μερῶν, ὡς ἐν ταῖς ἄλλαις τάξεσι.

Ἐκ τῆς πρακτικῆς γεωμετρίας τὰ περὶ στερεῶν σωμάτων περατομένων εἰς κυρτὴν ἐπιπέδων, ἢ κυρτὴν ἅμα καὶ ἐπιπέδων. Ἐν τῷ περὶ σφαιρᾶς ἐξετάζονται καὶ τὰ ἔχοντα σχέσιν πρὸς τὴν γεωγραφίαν δηλ. τὰ περὶ ζωνῶν κλπ. Διδακκαλία ἕκαστου αὐτῶν, ὡς τῶν ἐν τῇ Β' τάξει διδασκομένων στερεῶν σωμάτων. Μέτρησις τοῦ ὄγκου τῶν κυριωτέρων στερεῶν.

Σημ. Ἡ γεωμετρία ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει διδασκείται ἀπὸ τῶν ἔργων Φερόναριου ἐν δυαὶ καὶ ἑβδομάδα ὧραις, ἐν δὲ τῇ Γ' τάξει μετὰ τὸ πέρας τῆς διδασκαλίας τῆς πρακτικῆς ἀριθμητικῆς ἐν δυοσὶν ὡσαύτως καὶ ἑβδομάδα ὧραις, τῆς ὑπολοίπου μίαις ἀπανομένης εἰς ἐπανάληψιν τῆς ἀριθμητικῆς.

Ζ'. ΦΥΣΙΚΑ

I Φυσικὴ Ἱστορία

Τάξις Α'. ὄροι 2.

Κατὰ τὸ πρῶτον ἐξήμηνον περιγραφὴ σπουδαίων ἀντιπροσώπων τῶν σπουδαιῶν, μετ' ἐξετάσεως τῆς διαίτης καὶ ὠφελείας τῶν ἐλλείψεων αὐτῶν. Κατὰ τὸ δεύτερον ἐξήμηνον περιγραφὴ διαφό-

ρων φυτῶν ἐκ τῶν φανεροτάμων καὶ διὰ ταύτης, ὡς καὶ διὰ τῆς συγχρίσεως συγγενῶν καὶ ἄμα προβαλλομένων τοῖς μαθηταῖς εἰδῶν, γῶσις τῶν διαφόρων ὄργανων τῶν φυτῶν.

Τάξις Β'. ὄροι 2.

Περιγραφὴ ὡς ἐν τῇ Α' τάξει κυριωτέρων ἀντιπροσώπων ἰδίως τῶν ἄλλων συνμικταζῶν καὶ τὰ ἀναγκασιότατα ἐκ τῆς ζωματολογίας τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῶν ὑγιεινῶν παρατηρήσεων. Κατὰ τὸ Β' ἐξήμηνον φυτολογία ὡς ἐν τῇ Α' τάξει.

II Φυσικὴ

Τάξις Γ'. ὄροι 2.

Τὰ ἀπλοῦστα καὶ σπουδασιότατα φαινόμενα ἐκ πάντων τῶν κεφαλαίων τῆς Φυσικῆς.

II'. Καλλιγραφία καὶ Ἰχνογραφία

Τάξις Α'. ὄροι 3.

» Β'. » 2.

Ἰχνογραφία

Τάξις Γ'. ὄροι 1.

Θ'. Γυμναστικὴ

Ἡ Γυμναστικὴ διδασκείται ἐν πάσῃ τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου τάξει ἀνὰ τρεῖς καθ' ἑβδομάδα ὧρας: Πρέπει δὲ ἐν ἕκαστῃ τούτων τῶν γίνονται ἄμα καὶ γυμναστικαὶ παιχταὶ ἀνάλογοι τῇ ηλικίᾳ.

Γ'. Μουσικὴ

Τάξις Α'. ὄροι 2.

» Β'. » 2.

» Γ'. » 2.

ΙΑ'. Τεχνικαὶ ἔργασια καὶ γεωπονικαὶ

Τάξις Α'. ὄροι 2.

» Β'. » 1.

» Γ'. » 1.

Ἐν Χανίσις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1903

Ὁ ἐπι τῆς Παιδείας καὶ Διδακτοσύνης
Σύμβουλος
A. ΒΟΡΠΑΔΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Α'. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Τάξις Α'. ὧραι 2.

Ἐρμηνεία εἰς τὰ παραβολὰς καὶ εἰς ἐκλεκτὰς περικοπὰς ἐκ τῶν εὐαγγελίων ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος. Ἐρμηνεία τῶν περικοπῶν τῶν εὐαγγελίων τῶν κατὰ τὰς Κυριακάς τοῦ ἔτους ἀνογνωσκομένων, ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος.

Τάξις Β'. ὧραι 2.

Ἐρμηνεία εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ θρόνου ὀμιλίαν καὶ εἰς ἄλλας ἠθικάς διδασκαλίας τοῦ Ἰησοῦ καὶ εἰς διαφόρους ἐκλεκτὰς περικοπὰς ἐκ τῶν Πράξεων καὶ ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος. Ἐρμηνεία τῶν περικοπῶν τῶν Ἀποστόλων τῶν κατὰ τὰς Κυριακάς τοῦ ἔτους ἀνογνωσκομένων ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος.

Τάξις Γ'. ὧραι 2.

Ἐρθεύζοις Κατήχησις ἐν ἐκτάσει. Σύντομος ἀνάπτυξις τῶν τῆς λατρείας ἐπ' εὐκαίρῃ τῶν σχετικῶν μερῶν τῆς κατηχήσεως.

Τάξις Δ'. ὧραι 2.

Χριστιανικὴ ἠθικὴ καὶ κατ' ἐκλογὴν ἠθικαὶ περικοπᾶι τῶν ἐπιστολῶν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου μεθ' ἑρμηνευτικῶν σημειώσεων.

Β'. ΕΛΛΗΝΙΚΑ

1) Ἐργαῖα.

Τάξις Α'. ὧραι 12.

Ἐρμηνεία κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν βιβλίων III—VII τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Πνευμένου, ἢ τοῦ ἱστορικοῦ μέρους (κεφ. I—XLII) τῆς Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτείας, ἀπὸ δὲ τῶν ἀρχῶν τοῦ Βου ἐξαμήνου ἔρμηνεία κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν τὰ Ἑλληνικά πραγματευομένων βιβλίων (V—IX) τοῦ Ἡροδότου, καὶ ἄλλοι μικρῶν λόγων τοῦ Λυσίου (κατὰ τὸ Α'. ἐξάμηνον ὧραι 7 κατὰ δὲ τὸ Β'. ὧραι 8, ὧν 4 ὑπὲρ τοῦ Ἡροδότου καὶ 4 ὑπὲρ τοῦ Λυσίου.)

Ἀπομνημόνευσις λέξεων ἢ φράσεων ὡς ἐν τῇ Γ'. τάξει τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου.

Ἐκ τοῦ Συνακτικοῦ τὰ περὶ ὑποκειμένου, κατηγορουμένου καὶ συμφωνίας αὐτῶν πρὸς ἄλληλα, τὰ περὶ παραθέσεως καὶ ἐπιθε-

τικῶν καὶ κατηγορηματικῶν προσδιορισμῶν, τὰ περὶ πώσεων, τὰ περὶ ἀπαρεμάρτου, τὰ περὶ μετοχῆς καὶ τὰ περὶ διαθέσεων τῶν ὀνμάτων.

Ἐραρμολογίη τοῦ ἐλάχιστου διδασκαμένου μέρους διὰ προσωρικῶν καὶ γραπτῶν παραφράσεων εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα, κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ ἐναλλάξ. Κατὰ διημέριαν γραπτὴ ἐν τῷ σχολείῳ ἐκ τοῦ προχείρου παραφράσις ἐκ τοῦ ἀρχαίου εἰς τὸ κατ' ἡμᾶς ἰδιῶμα. (ὧραι 5, καὶ κατὰ τὸ δ'. ἐξάμηνον ὧραι 4.)

Τάξις Β'. ὧραι 12.

Ἐρμηνεία κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Πνευμένου, ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Ἰανουαρίου κατ' ἐκλογὴν ἱστορικῶν μερῶν τοῦ Θεουκιδίδου καὶ ἀπὸ τῶν ἀρχῶν Ἀπριλίου ἐνδὲς ἢ δύο τῶν Ὀλυμπιακῶν τοῦ Δημοσθένους.

Ἀπομνημόνευσις λέξεων καὶ φράσεων (κατὰ τὸ Α'. ἐξάμηνον ὧραι 5, κατὰ δὲ τὸ Β'. καὶ 6.)

Ἐρμηνεία τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεΐας ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους. Ἀπομνημόνευσις Ὀμηρικῶν λέξεων, συχναῖς ἀπατωσῶν (ὧραι 3).

Συνακτικοῦ τὰ περὶ ἀήρων, τὰ περὶ χρόνων, τὰ περὶ ἐγγλίσεων, τὰ περὶ ἀνωνομιῶν, τὰ περὶ προθέσεων καὶ τὰ περὶ γνημάτων. Ἐραρμολογίη εἰς ἕκαστον μέρος τοῦ Συνακτικοῦ καὶ γραπτὰ ἔργασια ἀκριβῶς ὡς ἐν τῇ Α'. τάξει (ὧραι 4 ἢ καὶ 3 κατὰ τὸ δ'. ἐξάμηνον).

Τάξις Γ'. ὧραι 12.

Ἐρμηνεία τινῶν, ἢ τινῶν τῶν δε τῶν λόγων τοῦ Δημοσθένους: τῶν Φιλιππικῶν, τοῦ περὶ Εἰρήνης, τοῦ περὶ σταφάνου, εἰς αὐτὸν δημογραφικῶν τοῦ Θεουκιδίδου, περιλαμβανομένων ἐν τοῖς ἱστορικοῖς τοῖς διδοχθεταῖς ἐν τῇ Β'. τάξει: κατὰ δὲ τὸ δ'. ἐξάμηνον ἔρμηνεία τῆς Ἀπολογία Σωκράτη ἢ τοῦ Κριτίωνος τοῦ Πλάτωνος καὶ χρόνου ὑπάρχοντος τοῦ Λάχνητος ἢ Εὐθύερρονος τοῦ αὐτοῦ (ὧραι 6.)

Ἐρμηνεία Ὀμήρου Ἰλιάδος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ ἔτους, ἀπομνημόνευσις λέξεων Ὀμηρικῶν. Περὶ δὲ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἀπὸ τῆς ἔρμηνείας τοῦ Ὀμήρου ἔρμηνεία λυρικῶν τινῶν ποιητῶν (ὧραι 4.)

Προσορτικαὶ παραφράσεις εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα. Γραπτὴ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα παραφράσις ἐν τῷ σχολείῳ ἢ ἐν τῷ οἴκῳ, κατὰ διημέριαν δὲ παραφράσις ἐν τῷ σχολείῳ ἐκ τοῦ ἀρχαίου εἰς τὸν κατ' ἡμᾶς ἰδιῶμα. (ὧραι 2.)

Τάξις Δ'. ὄρασι 11.

Ἑρμηνεῖα ἐνὸς τῶν δε τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος: Γοργίου Πρωταγόρου ἢ Φαίδωνα, εἴτε δόξατος τοῦ Σοφοκλέους καὶ ἐπέ-
του τοῦ Εὐριπίδου ἢ ὅμοιο τοῦ Σοφοκλέους, ἐν τέλει δὲ, τοῦ χρόνου
ἐπιτρέποντες, ἑρμηνεῖα τοῦ Ἐπιταρίου τοῦ Περικλέους. (ὄρασι 6)

Ἑρμηνεῖα Ὁμήρου Ἰλιάδος (ὄρασι 5).

Ποσειδωνικά εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιώμα μεταφράσεις γραπτῆς οἰκῆς
καὶ ἐν τῷ σχολείῳ ἐρμηνεῖα ἀκριβῶς ὡς ἐν τῇ Γ'. τάξει (ὄρασι 2).

ΕΛΛΗΝΙΚΑ

2) Νέα.

Τάξις Α'.

Περιγραφή μνησίων ἀρχαίων καὶ νέων, εἰς δὲ εἰκόνας ὡς ἐν
τῇ Γ'. τάξει τοῦ Ἑλληνικοῦ σχολείου. Περίληψις ἑρμηνευθέν-
των μερῶν συγγραμμάτων, διηγήματα μὲθω τὴν ἔκτασιν, ὧν τὸ
περιγερμένον κατὰ τὰ κῆρα μόνον σημαία δίδεται τοῖς μαθηταῖς,
ἢ ἐν συνεπείῃ ἀναίεται αὐτοῖς τοῖς ἰστοῖς. Ἐπιστολαὶ πικτικίου
περιγερμένον. Μικραὶ διατριβαὶ ὧν τὴν ὕλην νὰ παρέχωνσι οἱ ἑρ-
μηνευμένοι Ἑλληνες ἢ Λατίνες συγγραφεῖς π. χ. περὶ τῶν ἐν
Βαρυπολίαις ἀγῶνων κατὰ τὸν Ἡρόδοτον, περὶ τῶν ὅπλων τῶν
ἀρχαίων Ἑλλήνων καὶ ἄλλων τοιούτων.

Τάξις Β'.

Περιγραφή φυσικῶν φαινομένων. Περίληψις ἑρμηνευθέντων με-
ρῶν ὡς ἐν τῇ Α'. τάξει. Ἀνάπτυξις μερῶν τῶν διδασκόμενων
συγγραμμάτων. Μικραὶ διατριβαὶ ὡς ἐν τῇ Α'. τάξει π. χ. αὐτοῦ
Σωκράτους ἀποδείξεις περὶ τῆς ὑπαρξέως τῆς Θεότητος κατὰ
τὰ 1, 4 τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Σενωφότου, ἢ τοῦ Σωκρά-
τους γνώμη περὶ τῆς εὐδαμονίας, ἢ τοῦ ὕψιστου ἀγαθοῦ κατὰ
τὰ 1, 1, τῶν Ἀπομνημονευμάτων τοῦ Σενωρόντου.

Τάξις Γ'.

Ἀνάπτυξις ρητορικῶν λόγων καὶ διαλόγων. Χαρακτηρισμοὶ
προσώπων. Ἀνάπτυξις μερῶν ἑρμηνευθέντων συγγραμμάτων. Περι-
γραφαὶ γεγονότων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου. Διατριβαὶ ὡς ἐν τῇ Αἴ
καὶ Βἴ τάξει.

Τάξις Δ'.

Ἀνάπτυξις δραμάτων καὶ διαλόγων. Χαρακτηρισμοὶ προσώπων,
Μικραὶ διατριβαὶ.

Πῶς τούτοις ἀπὸ τῆς Γῆς τάξεως τοῦ Ἑλλήν. σχολείου ἐν
ἐκάστῳ τῶν ἄλλων μαθημάτων, ἐπιτρονόμενων τῶν ἑσῶων γλωσ-
σῶν, γράρονται ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐν τῷ Σχολείῳ ὅσο ἢ τρεῖς μι-
κροὶ συνθέσεις κατ' ἔτος ἐν ἐκάστῃ τάξει. Ἐχοῦσι δὲ αὗτοι σκο-
πῶν νὰ παραγάγῃσι τὴν τῶν μαθητῶν ἐπιμέλειαν περὶ τὴν γραπτὴν
χρῆσιν τῆς νέας ἡμῶν γλώσσης.

Γ'. ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Τάξις Α'. ὄρασι 4.

Ἀνάγνωσις καὶ ἑρμηνεῖα ἐξ ἀναγνωστικοῦ βιβλίου, ὡς καὶ τοῦ
Lhomond de viris illustribus urbis Romae. Γραμματικὴ
τῆς Λατινικῆς γλώσσης πλὴν τοῦ ἐτυμολογικοῦ. Ἀσκήσεις εἰς τὸ
ἐκάστοτε διδασκόμενον μέρος διὰ προφορικῆς καὶ γραπτῆς μετα-
φράσεως ἐκ τοῦ Λατινικοῦ οἴκου ἢ ἐν τῷ σχολείῳ, καὶ σπανιστε-
ρον διὰ μεταφράσεως εἰς τὸ Λατινικόν. Ἀπομνημονεύσεις λέξεων
καὶ φράσεων.

Τάξις Β'. ὄρασι 4.

Ἑρμηνεῖα κατ' ἐκλογὴν μερῶν τοῦ Καίσαρος de bello gal-
lico. Ἑρμηνεῖα ἐνὸς ἢ καὶ πλείονων τῶν δε τῶν λόγων τοῦ Κικέρ-
ωνος: pro Archia, in Catilinnam 1 ἢ IV, pro Ligario,
pro Marcello, de imperio Gai. Pompei. (ὄρασι 3). Γραμ-
ματικῆς τὸ ἐτυμολογικὸν καὶ ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ τὸ περὶ ἀπλῆς
προτάσεως καὶ περὶ τῶν πτώσεων. Ἀσκήσεις γραμματικῆς καὶ
συντακτικῆς εἰς τὸ ἐκάστοτε διδασκόμενον μέρος τῆς γραμματι-
κῆς καὶ τοῦ Συντακτικοῦ ὡς ἐν τῇ Αἴ τάξει. Ἀπομνημονεύσεις
λέξεων καὶ φράσεων. (ὄρασι 1).

Τάξις Γ'. ὄρασι 4.

Ἑρμηνεῖα κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν βιβλίων 21—45 τοῦ
Λιβίου, κατὰ δὲ τὸ 6'. ἐξάρτηον ἑρμηνεῖα κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν
Ὁιδίου Μεταμορφώσεων. (ὄρασι 3).

Τὰ λοιπὰ τοῦ Συντακτικοῦ διδασκόμενα ὡς ἐν τῇ Β'. τάξει
μετ' ἀσκήσεων εἰς τὸ ἐκάστοτε διδασκόμενον μέρος: (ὄρασι 1).

Τάξις Δ'. ὄρασι 4.

Ἑρμηνεῖα Κικέρωνος de officiis βιβλ. I ἢ III, Tusculana
Disputat βιβλ. I ἢ V. Μετὰ τὸ τέλος ἐνὸς τῶν βιβλίων τούτων
ἑρμηνεῖα ἐκ τῆς Αἰνείιδος τοῦ Βιργιλίου καὶ κατὰ τὸ 6'. ἐξάρ-
τηον ἑρμηνεῖα ὁδῶν Ὁρατίου κατ' ἐκλογὴν (ὄρασι 3). Γραπτῆ
μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἑλληνικοῦ εἰς τὸ Λατινικόν καὶ τάναντιον
κατ' οἶκον ἢ ἐν τῷ Σχολείῳ ἀναλλάξ (ὄρασι 1).

ΣΤ'. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Τάξις Α'. ὧραι 3.

Α.) Θεωρητικῆς ἀριθμητικῆς 1) Περὶ ἀριθμῶσεως, 2) τὰς τετραρὰς ἐπὶ τῶν ἀκεραίων ἀριθμῶν πράξεις, 3) Περὶ διακετότητας, 4) τὸν ὄρισμὸν τῶν πρώτων ἀριθμῶν καὶ τῶν πρώτων πρὸς ἀλλήλους τοιούτων. Τὰ δὲ περὶ μεγίστου κοινοῦ διακερέτου καὶ ἐλαχίστου κοινοῦ πολλαπλασίου ἐπὶ δύο ἢ περισσοτέρων ἀριθμῶν νὰ διδῶνθαι ἐν ὧσι πρακτικῶς.

5) Περὶ ἁλασμάτων, 6) Περὶ δεκαδικῶν ἀριθμῶν, πλὴν τῶν περιόδων τοιούτων, 7) Περὶ συμμετῶν ἀριθμῶν, ἔνθα ἐκτενέστερον τὰ περὶ μονάων μετρήσεως. 8) Περὶ λόγων καὶ ἀναλόγων ποσῶν καὶ 9) τὰς μεθόδους.

Ἄπαντα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῶν ἀσκήσεων μεθ' ἑκάστου διδασκόμενον μέρος.

Β.) Γεωμετρίας. Τὸ Ἄν ἐβελίον τῆς ἐπιπεδομετρίας μετ' ἀσκήσεων ἐπὶ προβλημάτων καὶ ἀποδείξεων ἀπλῶν θεωρημάτων.

Τάξις Βα ὧραι 4.

Α.) Θεωρητικῆς Ἀριθμητικῆς.

1) Περὶ μεγίστου κοινοῦ διακερέτου, 2) Περὶ ἐλαχίστου κοινοῦ πολλαπλασίου, 3) Περὶ πρώτων ἀριθμῶν, 4) Περὶ περιόδων δεκαδικῶν καὶ ἁυμμετῶν ἀριθμῶν, 5) Περὶ τετραγωνικῆς ρίζης καὶ 6) Περὶ ἀναλογίῶν.

Ἄπαντα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῶν ἀσκήσεων μεθ' ἑκάστου διδασκόμενον μέρος.

Β.) Γεωμετρίας. Τὸ Βον ἐβελίον τῆς ἐπιπεδομετρίας μετ' ἀσκήσεων ἐπὶ προβλημάτων καὶ ἀποδείξεων ἀπλῶν θεωρημάτων.

Γ.) Ἀλγέβρας.

1) Τὸν ὄρισμὸν τῆς Ἀλγέβρας καὶ περὶ τῶν Ἀλγεβρικῶν συμβάλλων, 2) Περὶ ἀρηθρικῶν ἀριθμῶν καὶ τῶν ἐπ' αὐτῶν πράξεων καὶ περὶ τοῦ 0 ὡς ἀριθμοῦ, 3) Περὶ δυνάμεων καὶ ἀρχικῶν αὐτῶν ἰσοτήτων, 4) Περὶ Ἀλγεβρικῶν παραστάσεων, περὶ μερικῶν αὐτῶν τιμῶν καὶ περὶ ἐπιπέδων ἀκεραίων Ἀλγεβρικῶν παραστάσεων, 5) Περὶ ὁμοίων ὄρων καὶ περὶ ἀλγεβρικῶν πράξεων, 6) Περὶ ἔξισώσεων τῶν α. βαθμοῦ μεθ' ἑνὸς καὶ πλειότων ἰσχυώσεων.

Ἄπαντα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῶν ἀσκήσεων μεθ' ἑκάστου διδασκόμενον μέρος.

Τάξις Γ'. ὧραι 3.

Α.) Γεωμετρίας.

Τὸ Γον καὶ Δον ἐβελίον τῆς ἐπιπεδομετρίας ἐνία μετὰ πολλῆς ἐπιστάσεως περὶ μετρήσεως εὐθεῶν, γωνιῶν καὶ ἐπιπέδων σχημάτων μετ' ἐφαρμογῶν ὅσον εἶναι τε πλειοτέρων ἐπὶ τοῦ ἐδάσεως. Ὡσαύτως τὰς ἐφαρμογὰς τῆς Ἀλγέβρας εἰς τὴν γεωμετρικάν, τὰ περὶ ὄρων καὶ διαφόρων ἐφαρμογῶν ἐπὶ γεωμετρικῶν προβλημάτων.

Β.) Ἀλγέβρας.

1) Περὶ ἀντιστήτων καὶ ἀπροσδιορίστο ἀναλύσεως, 2) Περὶ ριζῶν καὶ δυνάμεων μετὰ τῶν ἐφαρμογῶν των, 3) Περὶ τετραγώνων τῶν ἀλγεβρικῶν παραστάσεων. Τὰ δὲ περὶ τετραγωνικῆς ρίζης αὐτῶν νὰ διδῶνθαι ἐν ὧσι πρακτικῶς, 4) Περὶ ἔξισώσεων τοῦ 6°. βαθμοῦ, 5) Περὶ προόδων καὶ 6) περὶ λογαριθμῶν, περὶ ἀνατομοῦ καὶ περὶ χρωολυσίας μετὰ πολλῆς τῆς ἐπιστάσεως καὶ πολλῆς τῆς πρακτικῆς ἐπὶ τῶν λογαριθμικῶν πινάκων ἀσκήσεως.

Ἄπαντα δὲ ταῦτα μετὰ πολλῶν ἀσκήσεων καὶ ἐφαρμογῶν.

Τάξις Δ'. ὧραι 3.

Α.) Γεωμετρίας.

Ὁλόκληρον τὴν στερεομετρίαν μετὰ πολλῶν ἀσκήσεων καὶ ἐφαρμογῶν (πλὴν τοῦ περὶ σφαιρικῶν τριγῶνων καὶ πολυγωνῶν μέρους).

Β.) Τριγωνομετρίας.

Ὁλόκληρον τὴν ἐπίπεδον Τριγωνομετρίαν, ἔνθα τὸ περὶ τριγωνομετρικῶν λογαριθμῶν μετ' ἰδιαζούσης προσοχῆς καὶ ἐπιμελείας καὶ χρήσεως πολλῶν ἐφαρμογῶν καὶ ἀσκήσεων τούτων. Πρὸς δὲ ἐφαρμογὰς τῆς τριγωνομετρίας χρῆσιμους εἰς τὸν κοινωνικὸν βίον, ὅσον εἶναι τε πλειοτέρας.

Γ.) Κοσμογραφίας ὧραι 2.

Ὁλόκληρον τὴν στοιχειωδῆ κοσμογραφίαν μετὰ σχετικῶν προβλημάτων. Τὰ περὶ ἡλιακῶν ὀρολογίων καὶ ἐπιμελεστέρον τὰ περὶ ἡμερολογίων.

Ζ'. ΦΥΣΙΚΑ

Ι φυσικῆ Ἱστορίας.

Τάξις Α'. ὧραι 2.

Ζωολογίας. Εἰσαγωγή. Σύντομος Σωματολογία τοῦ ἀνθρώπου. Περιγραφὴ τῶν σπονδυλιωτῶν καὶ διὰ συγκρίσεως ἐξέουσεως τῶν γυνωρισμάτων τῶν γενῶν, τῶν τάξεων, τῶν ὀμοταξίων τῆς τῶν σπονδυλιωτῶν συνομοταξίας. Περιγραφὴ ἀνιπροσώπων

ἐκ τῶν ἄλλων συνομοταξίῶν καὶ διὰ συγκρίσεως εὗρεσις τῶν γνωρισμάτων ἐκάστης αὐτῶν.

Τάξις Β'. ὧραι 2.

Στοιχεῖα γεωλογίας, (διδασκόμενα τὸ πολὺ μέχρι τῶν μέσων τοῦ Νεοέρτου)

Φυσιολογία. Ὁργανογραφία, ἀνατομία τῶν φυτῶν, περιγραφὴ ἀντιπροσώπων τῶν τεσσάρων τύπων καὶ ἰδίας τῶν φαινομένων, διὰ συγκρίσεως δ' ἐξετάσεις τῶν γνωρισμάτων ἐκάστου τούτων καὶ τῶν κυριωτέρων ὑποδιαίρεσεων τῶν φαινομένων.

II Φυσικὴ

Τάξις Γ'. ὧραι 3.

Γενικαὶ ιδιότητες τῶν σωμάτων, βαρῦτης, ὑδροστατικῆς, αἰρίας θερμότης, καὶ τινὰ στοιχειωδέστατα τῆς χημείας.

Τάξις Δ'. ὧραι 3.

Μαγνητισμός, στατικὸς ἠλεκτρισμός, δυναμικὸς ἠλεκτρισμός, ἀκουστικὴ καὶ ὀπτικὴ.

Η'. ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ

Τάξις Γ'. ὧραι 2.

Ἐμπειρικὴ Ψυχολογία.

Τάξις Δ'. ὧραι 1

Λογικὴ, εὐρύτερον ἐξεταζόμενου τοῦ Β'. μέρους.

**Θ'. ΚΑΘΗΚΟΝΤΑ ΚΑΙ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΣΥΝ-
ΤΑΓΜΑΤΙΚΟΥ ΠΟΛΙΤΟΥ**

Τάξις Δ'. ὧρα 1.

Γ'. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ἡ Γυμναστικὴ διδάσκειται ἐν πάσει ταύτῃ τάξει ἀπὸ τριῶν καὶ ἑξομῶν ὧρας.

Ἐν Χανίοις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1903

Ὁ ἐπι τῆς Παιδείας καὶ Δικαιοσύνης

Σύμβουλος

A. ΒΟΡΒΑΔΗΣ

ΔΙΑΤΑΓΗ

Λαβόντες ὑπ' ὄψιν τὸ ἄρθρ. 170 τοῦ νόμου 185 περὶ ἐργασιοῦ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως καθιερωμένον ὑποχρεωτικὴν τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἱταλικῆς γλώσσης εἰς τὴν Γεν. ταξὶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Σχολείου καὶ εἰς τὸ Γυμνάσιον Χανίων. Ἡ διδασκαλία ταύτης θὰ γίνηται κατὰ τὸ ἐξῆς ἀναλυτικὸν πρόγραμμα.

I ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΣΧΟΛΕΙΑ

Τάξις Γ'. ὧραι 2.

Ὁρθὴ προφορὰ διὰ πρακτικῆς ἀσκήσεως. Ἀσκήσεις προφορῆς καὶ γραπτῆς ἐκ τῆς μεθόδου Ουμβέρτου Ἀγκιράνη ἀπὸ 1—40 σελίδος. Ἀσκήσεις εἰς τὸ μέτρον ἄτερον εἰς τὴν Ἱταλικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἀνάπαλιν ἐπὶ τῆ βάσει λέξεων εἰλημμένων ἐκ τῆς μεθόδου.

Κλίσεις ἄρθρων, οὐσιαστικῶν, ἐπιθέτων ἀριθμητικῶν ἀντωνυμιῶν τῶν βοηθητικῶν ρημάτων *essere* καὶ *avere* ἐν τῇ ἐριστικῇ ἐγκλίσει.

II ΓΥΜΝΑΣΙΟΝ

Τάξις Δ'. ὧραι 2.

Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσεις καὶ ὑπαγόρευσις ἐπὶ τοῦ πίνακος. Προφορικὴ καὶ γραπτὴ μετάφρασις ἐκ τοῦ ἀγνωστικοῦ βιβλίου *Antologia Italiana* ὑπὸ V. Forcella, λόγος περὶ ἀναγερόμενος εἰς τὴν χρονικὴν περίουδον 1775—1900 μ. Χ. Σύνγραμμα προφορικῶν καὶ γραπτῶν ἀσκήσεων ἐκ τῆς μεθόδου Ουμβέρτου Ἀγκιράνη ἀπὸ 40—83 σελίδος.

Μετ' ἀρραστικὰς ἀσκήσεις εἰς τὴν Ἱταλικῆς εἰς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ ἀνάπαλιν. Ἀπομνημονεύσις λέξεων καὶ ἐράσεων ἐκ τῆς μεθόδου.

Συμπλήρωσις τῆς κλίσεως τῶν βοηθητικῶν ρημάτων. Κλίσις τῶν ὀμαλῶν ρημάτων τῶν τριῶν συζυγιῶν ἐν τῇ ἐριστικῇ ἐγκλίσει.

Τάξις Β'. ὧραι 2.

Ἀσκήσεις προφορικῆς καὶ γραπτῆς ἐκ τῆς μεθόδου ἀπὸ σελίδος 84—112. Κλίσις πάντων τῶν ὀμαλῶν καὶ τῶν συνηθετέρων ἀνωμάλων ρημάτων. Γραμματικὰ ἀσκήσεις. Μετάφρασις πεζῶν τεμαχίων ἐκ τοῦ ἀγνωστικοῦ βιβλίου *Antologia Ita-*

liana V. Forcella ὑπὸ σελ. 70 μέχρι τέλους· καὶ ἐκ τῆς νέας Ἑλληνικῆς καὶ Ἰταλικῆς Ἱστορίας.

Θέματα προφορικῶς καὶ γραπτῶς ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Ἰταλικὴν ἐκ θεματικῶν βιβλίου.

Τάξις Γ'. ὄροι 2.

Ἐπανάληψις τῶν δεδιδαχμένων μερῶν τῆς Γραμματικῆς καὶ ἐκ τῶν ἀνωτέρων ρημάτων. Ἐπανάληψις γενικῶν τῶν γενομένων ἐκ τῆς Μεθόδου ἀκρίσεων.

Μετάρρασις πεζῶν καὶ ποιητικῶν τεμαχίων τῶν διαφόρων περιόδων τῆς Ἰταλικῆς Φιλολογίας ἐκ τοῦ Ἀναγνωστικοῦ βιβλίου Antologia Italiana V. Forcella.

Θέματα γραπτὰ καὶ προφορικὰ ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Ἰταλικὴν ἐκ θεματικῶν βιβλίου.

Τάξις Δ'. ὄροι 2.

Οἱ κυριώτεροι κανόνες τοῦ Συνακτικῶς.

Μετάρρασις προφορικῆ καὶ γραπτῆ περιλήψεων ὅλων τῶν περιόδων τῆς ἱστορίας τῆς Ἰταλικῆς Φιλολογίας. Μετάρρασις πεζῶν τεμαχίων ἐκ τοῦ Bozzetti Militari ὑπὸ De Amicis, καὶ ποιητικῶν ἐκλεκτῶν τῶν Dante, Petrarca, Tasso, Ariosto, Metastasio, Alfieri, Pindemonte, Parini, Foscolo, Monti, Leopardi, Pellico καὶ Manzoni. Ἀνθολογία καὶ ἱστορία τῆς Ἑλλ. Λογοτεχνίας.

Θέματα ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς εἰς τὴν Ἰταλικὴν ἐκ θεματικῶν βιβλίου.

Ἐν Χανίοις τῆ 9 Σεπτεμβρίου 1903.

Ὁ ἐπί τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης

Σύμβουλος
Α. ΒΟΡΕΑΔΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

ΤΩΝ

ΑΝΩΤΕΡΩΝ ΠΑΡΘΕΝΑΓΕΙΩΝ

I ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Τάξις Α'. ὄροι 2.

Ἐπεὶ Ἱστορία τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης. Ἀπομνημονεύσεις Ἀπολυτικῶν ἐκ τῆς Ὀκτωήχου καὶ τῶν δεσποτικῶν ἐστῶν μετ' ἐπεξηγήσεως αὐτῶν. Ὀλίγα ἐκ τῆς Καινῆς Διαθήκης κατ' ἐκλογὴν.

Τάξις Β'. ὄροι 2.

Ἐπεὶ Ἱστορία τῆς Καινῆς Διαθήκης καὶ σύντομος Γεωγραφία τῆς Παλαιστίνης. Μεθ' ἑκάστου μᾶθημα ἐκ τῆς Παλαιᾶς ἢ Καινῆς Διαθήκης γίνεσθαι ἐν τῇ 1ῃ πρώτῃ καὶ δευτέρῃ τάξει σύντομος ἐξηγήσις βιβλίου τῆς Ἁγίας Γραφῆς περιλαμβανόντος τὸ ἐν τῷ ἱστορικῷ περιγόμενον θεολογικὸν ἢ ἠθικὸν διήγημα. Ἀπομνημονεύσεις ἀπολυτικῶν τῶν θεομητορικῶν ἐστῶν καὶ τῶν ἐπιφανῶν Ἁγίων μετ' ἐπεξηγήσεως τούτων· ἀπᾶς τῆς ἐβδομάδος διδάσκειται Λειτουργικὴ.

Τάξις Γ'. ὄροι 3.

Σύντομος Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία κατ' ἐμφερμένον ἑγχειρίδιον. Ἑρμηνεία εἰς τὰς παραβολὰς.

Τάξις Δ'. ὄροι 2.

Ἑρμηνεία εἰς ἐκλεκτὰς περικοπὰς ἐκ τοῦ Εὐαγγελίου (εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ θύρου ὀμιλίαν). Κατήχησις.

II ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τάξις Α'. ὄροι 12.

Ἑρμηνεία μύθων καὶ διηγημάτων ἐκ Χρηστομαθίας ἐμφερμένης διὰ τὰ Ἀνώτερα Παρθενագεῖα. Ἐκ τῆς Γραμματικῆς τὸ ὁμαλὸν τυπικὸν τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου μέχρι τοῦ σχηματισμοῦ τῶν χρόνων τῶν ὑγρολόγων ρημάτων μετὰ τῶν ἀναγκαιοτάτων κανόνων καὶ ἄνευ πολλῶν γραμματικῶν λε-

πειριαιών. Ἐφαρμογή τοῦ ἐκάστοτε διδασκαμένου μέρους τῆς Γραμματικῆς δι' ἀσκήσεων περὶ τὴν κλίσην γιγνομένων. Μικρὰ μικρὰ ἐκ τῆς νέας εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀπαρτιζόμενα ἐκ λέξεων ἐξηγηθεισῶν καὶ φράσεων τοῦ κειμένου. Γραπτὰ ἔργασια: οἰκοὶ ἢ ἐν τῷ σχολείῳ. Μικρὰ ἐκθέσεις ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος ὡς ἢ μερῶν καὶ τὸ περιεχόμενον διδοται ὑπὸ τοῦ διδασκάντος καὶ ἀναπτύσσεται ὑπὸ τῶν μαθητῶν.

Ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ τὰ στοιχειώδη (ὑποκειμένον κατηγορούμενον, κύρια καὶ δευτερεύουσα προτάσεις, ἀνάλυσις τοῦ ἀπαρμάρτου διὰ τοῦ γὰ καὶ ὅτι).

Νέα Ἑλληνικά. Ἀνάγνωσις πεζῶν τεμαχίων ἢ ποιημάτων ἐκ καταλλήλου Χρηστομαθείας. Προφορικὴ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἀναδιήγησις διηγήματος ὁ πρότερον διδάσκων αὐταῖς ἴπται.

Τάξις Β'. ὄρα 12.

Ἐρμηνεία κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν τεσσάρων πρώτων βιβλίων τοῦ Ξενοφώντος Κύρου ἀναβάσεως.

Ἐκ τῆς Γραμματικῆς τὸ ὑπόλοιπον τοῦ ὁμαλοῦ τυπικοῦ, τὰ ἀνώμαλον τυπικὸν ἄνευ λεπτομερειῶν καὶ γενιώτατα ἐκ τῶν περὶ παραγωγῆς καὶ συνθέσεως μερῶν. Ἐφαρμογὴ διὰ θεμάτων τοῦ διδασκαμένου μέρους τῆς Γραμματικῆς καὶ σχηματισμὸς φράσεων καὶ προτάσεων διὰ λέξεων εὐρισκομένων ἐν τῷ κειμένῳ καὶ ἐξηγηθεισῶν. Γραπτὰ ἔργασια καὶ ἐκθέσεις ὡς ἐν τῇ Α' τάξει. Ἐκτοῦ Συντακτικοῦ ὅπως ἐμπειρικῶς κατὰ τὰς παρουσιαζόμενας ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ ἀνάγκας, διάφοροι τρόποι ἀναλύσεως τῶν μετοχῶν, γενικὴ ἀπόλυτος, δοτικὴ τοῦ αἰτίου καὶ τῆς ἀναφορᾶς, αἰτιατικὴ τῆς ἀναφορᾶς, ἐκτικὴ καὶ ὀριστικὴ μετὰ τοῦ ἴν.

Νέα Ἑλληνικά. Ἀνάγνωσις πεζῶν τεμαχίων καὶ ποιημάτων ἐκ καταλλήλου Χρηστομαθείας. Ὀρθογραφικὰ Γυμνάσματα. Ἐκθέσεις δις τοῦ μηνὸς οἰκοὶ ἢ ἐν τῷ σχολείῳ. Περιγραφή πραγμάτων καθ' ἡμέραν ὑποπιπτόντων εἰς τὴν ἀντιλήψιν τῶν μαθητῶν.

Τάξις Γ'. ὄρα 12.

Ἐρμηνεία ἀρχαίου κειμένου (Ξενοφώντος Κύρου Παιδεία, Οἰκονομικὸς ἀπὸ κεφ. 6, 12 μέχρι τοῦ 12 κεφαλαίου. Ἰσο-

κράτους πρὸς Δημόνικον παραινέσις. Χρυσόστομου λόγος εἰς Εὐτρόπιον καὶ περὶ προσευχῆς).

Ἐκ τῆς Γραμματικῆς ἐπανήληθις τῶν εἰς μὴ καὶ ἀνώμαλων ῥημάτων. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκάστοτε διδασκαμένου μέρους τοῦ Συντακτικοῦ διὰ προφορικῆς καὶ γραπτῆς παραφράσεως ἐπὶ τοῦ πινάκος ἐκ τοῦ νέου εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα. — Ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος γραπτὴ κατ' οἶκον παράφρασις ἐκ τοῦ νέου εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα. — Ἀπομνημονεύσις λέξεων καὶ φράσεων ἐκ τοῦ ἐρμηνευομένου συγγραφέως.

Νέα Ἑλληνικά. Ἀνάγνωσις ποιημάτων ἐκ ποικιλιῶν ἔργων τῶν νεωτέρων Ἑλλήνων καὶ πεζῶν τεμαχίων ἐκ τῶν θρησκευτικῶν μελετῶν Μαυροκορδάτου ἢ ἄλλης καταλλήλου Χρηστομαθείας. Συνθέσις δις τοῦ μηνὸς οἰκοὶ ἢ ἐν τῷ σχολείῳ.

Περιγραφὴ γεγονότων τοῦ βίου, ἢ φαινομένων τῆς φύσεως ὑποπιπτόντων εἰς τὴν ἄμεινον ἀντιλήψιν τῶν μαθητῶν.

Τάξις Δ'. ὄρα 12.

Ἐρμηνεία ἀρχαίου κειμένου (Ξενοφώντος. Σωκράτους ἀπομνημονεύματα κατ' ἐκλογὴν, Ἰσικράτους Πλατικῆς, Λυσίου ὑπὲρ Μαντιθείου, Ὀμήρου Ὀδύσσεια.

Συνέχεια καὶ τέλος τοῦ Συντακτικοῦ ἐπικαλιμαχουμένης καὶ τῆς Γραμματικῆς διὰ θεμάτων ὀρθογραφικῶν. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκάστοτε διδασκαμένου μέρους τοῦ Συντακτικοῦ διὰ προφορικῶν καὶ γραπτῶν παραφράσεων εἰς τὸ ἀρχαῖον ἰδιῶμα κατ' οἶκον καὶ ἐν τῷ σχολείῳ.

Νέα Ἑλληνικά. Ἡ Ἀντιγόνη τοῦ Σοφοκλέους κατὰ μετάφρασιν. Περιγραφὴ μνημείων ἀρχαίων καὶ νέων. Περὶ ἡλῆθις ἐρμηνευθέντων μερῶν συγγραφέων, διηγήματα μεζῶν τῶν ἔκτασιν, ὡς τὸ περιεχόμενον κατὰ τὰ κύρια μόνον σημεία διδοται ταῖς μαθητῶν.

III ΙΣΤΟΡΙΑ.

Τάξις Α'. ὄρα 3.

Ἑλληνικὴ Ἱστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιότατων χρόνων μέχρι τῆς ἐν Μαντινείᾳ μάχης.

Τάξις Β'. ὄρα 3.

Ἑλληνικὴ Ἱστορία ἀπὸ τοῦ Φιλίππου μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κορίνθου. Τὰ κεφαλαιώδηστατα ἐκ τῆς Ῥωμαϊκῆς καὶ

Βυζαντικῆς μέγρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων.

Τάξις Γ'. ὄροι 3.

Ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Λατίνων μέγρι τῆς ἀλώσεως αὐτῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἡ Ἑλλάς τουρκοκρατούμενη. Ἱστορία τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαναστάσεως διαίρεσις τῶν ἱστορικῶν γεγονότων κατὰ ἔτη.

Τάξις Δ'. ὄροι 3.

Ἐπαναστασις τοῦ Δασκαλογιάννη ἐν Κρήτῃ καὶ τοῦ Ὀρλώφου ἐν Πελοποννήσῳ. Τὰ ἐν Κρήτῃ κατὰ τὴν Ἑλληνικὴν ἐπαναστασιν γενομένα καὶ αἰ μετὰ ταῦτα ἐπαναστάσεις κατὰ τῆς Τουρκίας διὰ βραχείων. Ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Νέας Εὐρώπης αἱ ἀνακλύψεις καὶ ἐφευρέσεις καὶ διὰ βραχείων ἡ θρησκευτικὴ μεταρρυθμίσις. Συντομωτάτη εἰσαγωγὴ εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σημερινῶν Εὐρωπαϊκῶν Κρατῶν καὶ ἱστορία τῆς Εὐρώπης κατὰ τὸν 19ον αἰῶνα.

IV ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

Τάξις Α'. ὄροι 2.

Τὰ ἀναγκαιότατα ἐκ τῆς μαθηματικῆς καὶ φυσικῆς Γεωγραφίας. Γεωγραφία τοῦ Βασιλείου τῆς Ἑλλάδος. Χαρτογράφους τῶν διαφόρων τούτου Νομῶν καὶ τῆς Κρήτης.

Τάξις Β'. ὄροι 2.

Γεωγραφία τῆς Ἑλληνικῆς Χερσονήσου καὶ τῶν μεσημβρινῶν καὶ κεντρικῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης. Χαρτογράφους τούτων.

Τάξις Γ'. ὄροι 2.

Γεωγραφία τῶν βορείων κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν λοιπῶν ἡπείρων. Χαρτογράφους ἐπὶ τοῦ πίνακος. Ἐκτενέστερον διδάσκεται ἡ Μικρὰ Ἀσία αἱ ὑπόδουλοι νῆσοι καὶ ἡ Αἴγυπτος, τὰ λοιπὰ ἐν συντομίᾳ. Αἱ μεγάλοι πόλεις τοῦ κόσμου αἱ μεγάλοι κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν ἔμπορικαι ὁδοί.

Τάξις Δ'. ὄροι 2.

Κοσμογραφίας στοιχεῖα. Ἡ γῆ ἀστὴρ, τὰ διάφορα εἶδη τῶν ἀστέρων, ζῳδια, Γαλαξίας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ ὡς πλανή-

της, σχῆμα καὶ μέγεθος τῆς γῆς. ἄξων καὶ πόλοι. μεριμ, ἡμισφαιρῖες, μεσημβρινός, πολικὸν κύκλον, ἡ κινήσεις τῆς γῆς περὶ τὸν ἄξονά της, ἡμέραν καὶ νύξ, κινήσις περὶ τὸν ἥλιον. ὄροι τοῦ ἔτους, ζῶναι ἐκλείψεις τοῦ ἡλίου, τῆς σελήνης, ἡλιακὸν καὶ σεληνικὸν ἡμερολόγιον. Οἱ κυριώτεροι τῶν βρατῶν ἀστερισμῶν. Παλιῖροι, κομηταί, διάττοντες ἀστέρες, βολίδες, ἀερόπλοιοι, φωτονεφελαί.

V ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ.

Τάξις Α'. ὄροι 3.

Ἀριθμοὶ ἀριθμοὶ καὶ αἱ τέσσαρες ἐπὶ αὐτῶν θημελιώδεις πράξεις, Κλάσματα κοινὰ καὶ δεκαδικὰ. Προβλήματα εἰς ἕκαστον μάθημα ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου.

Τάξις Β'. ὄροι 3.

Συμμεγεῖς ἀριθμοὶ μέτρα σταθμὰ καὶ νομίσματα. Ἀπλὴ μέθοδος τῶν τριῶν. Ἐκπανάληψις τῶν διδαχθέντων ἐν τῇ πρώτῃ τάξει καὶ προβλήματα ἐκ τοῦ καθ' ἡμέραν βίου.

Τάξις Γ'. ὄροι 2.

Σύνθετος μέθοδος τῶν τριῶν. Προβλήματα τοῦ τόκου τῆς μίξεως τῆς ὑπερρέσεως τῆς ἑταιρείας. Ἐν πάσαις ταῖς τάξεσιν ἡ διδασκαλία τῆς Ἀριθμητικῆς γίνεται διὰ λύσεως ἀρθῶνων προβλημάτων.

Τάξις Δ'. ὄροι 2.

Στοιχεῖα Γεωμετρίας. Ἐπιπέδομετρία, στερεομετρία ὑπολογισμὸς τοῦ ὄγκου, τῶν ἐπιφανειῶν, τοῦ ὕψους τῶν σωμάτων κτλ. Ἐκπανάληψις τῆς Ἀριθμητικῆς (Κλάσματα—Συμμεγεῖς—Μέθοδοι κτλ).

VI ΦΥΣΙΚΗ.

Τάξις Α'. ὄροι 2.

Ζωολογία. Τὰ ἀναγκαιότατα ἐκ τῆς ζωολογίας τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τινων ὑγιεινῶν παρατηρήσεων. Περιγραφὴ σπουδαίων ἀντιπροσώπων τῶν σπουδουλῶτων, μετ' ἐξετάσεως τῆς διαίτης καὶ ὠφελείας ἢ βλάβης αὐτῶν.

Τάξις Β'. ὄροι 2.

Φυτολογία. Περιγραφὴ διαφόρων φυτῶν ἐκ τῶν φανερο-

μερών γλώσσης τῶν διαφόρων ὀργάνων τῶν ρυθμῶν. Τὰ σπουδαιότερα ἐκ τῆς Ὀρνιθολογίας ἐκ τῆς Γεωλογίας δὲ τὸ περὶ τεισεύων, κρυσταλλῶν, θερμῶν πηγῶν, πετρωμάτων καὶ λιθνήθριων.

Τάξις Γ'. ὄροι 2.

Φυσικὴ μαθηματικὴ. Ἰδιότητες τῶν σωμάτων. Μοχλοί. Βαρύτης καὶ στοιχεῖα ἐκ τῶν σπουδαιότερων κεραλαίων τῆς φυσικῆς πλὴν τῆς ακουστικῆς καὶ ὀπτικῆς.

Τάξις Δ'. ὄροι 2.

Ἀκουστικὴ καὶ ὀπτικὴ ἐν συντόμῳ. Τὰ στοιχειωδέστερα ἐκ τῆς χημείας. ὕδωρ. ὀξυγόνο, ὑδρογόνο, ἀήρ, ἄζωτο, ἀπλὰ καὶ σύνθετα σώματα. ἄνθραξ, καύσις, ἀνθρακικὸν ὕδρ.

VII ΓΑΛΛΙΚΑ.

Τάξις Β'. ὄροι 3.

Ἀσκήσεις προφορᾶς καὶ ἀναγνώσεως ἐπὶ λέξεων ἢ φράσεων. Ἐκ τῆς Γραμματικῆς ἡ κλίσις τῶν ὀμαλῶν οὐσιαστικῶν καὶ ἐπιθέτων. Ἀπόλυτα ἀριθμητικά. Τὰ βοηθητικὰ ῥήματα avoir καὶ être. Ἡ ὀριστικὴ τῆς Ἀπὸ καὶ Βασ ὀμαλῆς πρῆξις. Ἀσκήσις εἰς ἕκαστον τῶν διδασκομένων μερῶν τῆς Γραμματικῆς διὰ προφορικῆς καὶ γραπτῆς ἐπὶ τοῦ πίνακος μεταφράσεως εἰς τὴν Γαλλικὴν προτάσεων, ἢ γραφῆ τοιοῦτων διδασκομένων κατ' οἶκον πρὸς ἀσκήσιν εἰς τὴν ἀρθογραφίαν. Ἐρμηνεῖα φράσεων καὶ διηγηματικῶν. Ἀπομνημονεύσεις τῆς σημασίας λέξεων συνήθως ἀπαντασῶν.

Τάξις Γ'. ὄροι 3.

Συμπλήρωσις τοῦ ὀμαλοῦ τυπικοῦ μετὰ τῶν συνήθων καὶ ῥητικῶν ἐκτιρέσεων. Τὰ συνήθεστατα τῶν ἀνωμαλῶν ῥημάτων. Ἀσκήσις εἰς ἕκαστον τῶν διδασκομένων μερῶν τῆς Γραμματικῆς ὡς ἐν τῇ Β' τάξει.

Μετάρρασις διηγηματικῶν καὶ μερῶν ποιημάτων. Ἀπομνημονεύσεις λέξεων ἢ φράσεων ὡς ἐν τῇ Β' τάξει καὶ γραφῆ κατ' οἶκον ἢ ἐν τῷ σχολείῳ προτάσεων ὡς ἐν τῇ Β' τάξει. Γραφὴ κατ' ὑπαγόρευσιν ἐν τῷ σχολείῳ Γαλλικοῦ κειμένου, ἐρμηνεύοντος ἑαυτῶν.

Τάξις Δ'. ὄροι 3.

Σύντομος ἐπιανάληψις τοῦ ὀμαλοῦ τυπικοῦ συμπλήρωσις τῶν ἀνωμαλῶν ῥημάτων. Ἐκ τοῦ Συντακτικοῦ τὰ κριωτάτα περὶ τῆς θέσεως τῶν λέξεων καὶ τῆς γρήσεως τῶν ζυθητικῶν ῥημάτων avoir καὶ être. Ἀσκήσις εἰς ἕκαστον τῶν διδασκομένων μερῶν τῆς Γραμματικῆς. Γραπτὰ ἔργασι ὡς ἐν τῇ Γ' τάξει. Ἐρμηνεῖα τεμαχίων ἐκ γραστομαθίας. Ἀσκήσεις εἰς τὸ ὀμαλὸν Γαλλιστὶ ἐπὶ τοῦ ἐρμηνεύοντος τεμαχίου, ἢ ἐπὶ συμβάντων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου ἐν ἐκάστῳ ὄρῳ διδασκαλίας.

VIII ΟΙΚΙΑΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Τάξις Α'. καὶ Β'. ὄροι 1.

Ἡ συμπεριφορὰ, τὸ καθάρισμα τῶν παραθύρων, τῶν ταπήτων, τῶν ἐπιπέλων καὶ λοιπῶν ἀντικειμένων καθάρισμα τῶν λοιπῶν μερῶν τῆς οἰκίας· καθάρισμα ἀργυρῶν σκευῶν, λυχνιῶν, ἐνδυμάτων καὶ ὑποδημάτων.

Θέρμανσις, ἀερισμός· πλῆσις ἀσπερροῦλων, ἀερισμοὶ δωματιῶν, ὑπηρεσία τραπέζης· τακτοποιήσις τῆς τραπέζης· προσφορὰ φαγητῶν, ἐπίσημα γεύματα. Μαγειρεῖσις. Διάφορα εἶδη οἰδηρωματος, ἐπιδιόρθωσις ἐνδυμάτων. Καλλιέργεια ἀνθέων.

Τάξις Γ'. ὄροι 2.

Εἰσαγωγή. Ἡ δημιουργία, τὰ ζῶα, οἱ ἄνθρωποι, αἱ συνθήκαι τῆς υπάρξεως αὐτῶν, ὁ πλοῦτος ἢ οἰκονομία.

Ἡ παραγωγή καὶ τὰ ὄργανα αὐτῆς. Ἡ ἐργασία τὸ πρῶτον ὄργανον τῆς παραγωγῆς, ἡ πρόνοις καὶ ἡ φειδώ. αἱ λοιπαὶ ἀρεταὶ· ἐφαρμογὴ ἐργασίας, αἱ τιμαὶ τῶν κεραλαίων καὶ τῆς ἐργασίας. Οἰκιακὴ παραγωγή, ἡ πρόνοις καὶ ἡ φειδώ· τὸ κεράλιον δεύτερον ὄργανον παραγωγῆς, αἱ δαπάναι καὶ ὁ κανονισμὸς τῶν δαπανῶν τοῦ οἴκου, ὀδηγίαι περὶ διευθύνσεως τοῦ οἴκου· ὑγιεινὰ παραγόμενα.

IX ΟΙΚΙΑΚΗ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗ

Τάξις Δ'. ὄροι 2.

Εἰσαγωγή καὶ διαίρεσις τῆς οἰκιακῆς Παιδαγωγικῆς. Ἀγωγή σωματικὴ. Ἡ σωματικὴ ἀγωγή κατὰ τὴν βρεφικὴν

την αν. των νεπίων και ιδίως την παιδικήν. Ἡ σωματικὴ καταστάσις τῶν βρεφῶν τῶν νεπίων και τῶν παιδιῶν οἱ τρεῖς και τὰ μέσα τῆς σωματικῆς ἀναπτύξεως κατὰ τὰς τρεῖς ταύτας ἡλικίας (πρόσθ', ἀριστὰς, φωτισμὸς, καθαρῶς-τις, ἐνθουρασία, κίνησις, ὕπνοι δι' ἐκάστην τῶν τριῶν τούτων ἡλικιῶν).

Τὰ κισθητήρια ὄργανα και περί τῆς ἀναπτύξεως τούτων. Πνευματικὴ ἀγωγή. Ἡ πνευματικὴ ἀγωγή κατὰ τὴν βρεφικὴν ἡλικίαν. Ἡ πνευματικὴ τῶν βρεφῶν κατὰστασις. Οἱ τρεῖς και τὰ μέσα τῆς πνευματικῆς ἀναπτύξεως.

χ.) τῶν βρεφῶν (μήτηρ, φύσις, παιδικὰ, γλωσσικὴ ἀνάπτυξις).

β.) τῶν νεπίων (φύσις, εἰκόνας, μῦθοι, παιδικὰ, μουσικὴ, γλώσσα, ἡλικί μέρωσις διὰ τῆς θρησκείας και τοῦ παραδείμματος).

γ.) τῶν παιδιῶν (δικαστικὴ ἀνάπτυξις ἐργασία, ἡλικί και θρησκευτικὴ μέρωσις, ποικί και ἀμοιβαί' λελογισμένη ἐπιχειρήσι τῶν δικέρων κρήσεων).

Τὰ στοιχεῖωδι ἐκ τῆς θεωρίας τῆς Σχολικῆς Παιδαγωγικῆς.

X ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Τάξις Α'. ὥρα 2.

Ἐλευθερί και τακτικὴ ἀσκήσις. Ἀσκήσις διὰ κοντῶν και γυμναστικὴ παιδικὰ.

Τάξις Β'. ὥρα 2.

Τακτικὴ ἀσκήσις. Ἐπανάληψις τῶν διδαχθέντων ἐν τῇ προηγούμενῃ τάξει. Ἐλευθερί ἀσκήσις και ἀσκήσις διὰ κοντῶν και ἀλτήρων.

Τάξις Γ'. ὥρα 2.

Τακτικὴ και ἔλευθερί ἀσκήσις τακτικώτερα και μετὰ μείζονος προσοχῆς ἐκτελούμεναι. Ἀσκήσις βηματισμῶν μετ' ἑλαφρῶν ἀνήσεων τῶν ἄνω ἄκρων. Ἐλευθερί ἀσκήσις συνδεδυόμεναι μετὰ κοντῶν και κορνῶν κατὰ ποικίλους τρόπους φερόμεναι και ἀναπαλλομέναι.

Τάξις Δ'. ὥρα 2.

Συνέχεις και ἐπανάληψις τῶν κατὰ τὸ προηγούμενον ἔτος διδασθέντων. Ἐλευθερί ἀσκήσις συνδεδυόμεναι μετ' ἀλτήρων και κορνῶν κατὰ ποικίλους τρόπους φερόμεναι και ἀναπαλλομένων.

XI ΚΑΛΟΓΡΑΦΙΑ

Τάξις Α'. ὥρα 1.

Γραφὴ μικρῶν γραμμάτων και κεφαλαίων, στρουγγίλη γραφὴ.

Τάξις Β'. ὥρα 1.

Ἀσκήσις εἰς τὴ διάφορα μέγεθη τῶν γραμμάτων και εἰς τὴν ταχυγραφίαν. Ἐπιγραφὰ διὰ στρουγγίλης γραφῆς.

Τάξις Γ' και Δ'. ὥρα 1.

Τὰ μικρὰ και μεγάλα Ἑλληνικὰ γράμματα κατὰ τὰς διατάξεις τῆς μεθοδικῆς καλλιγραφίας. Γραφὴ μετὰ κοσμημάτων. Οἱ ἀριθμοί. Στοιχεῖα καταστοχογραφίας.

XII ΧΕΙΡΟΤΕΧΝΗΜΑΤΑ

Τάξις Α'. ὥρα 4.

Κοπή και ραφὴ γυναικείου χιτῶνος πεποικίμένου δι' ἑλαφροῦ ποικιλματος. Πλοκή περιποδίων. Ραφὴ περιδελιμάτων προσκεφαλαίων μετὰ τριχάπτων πλεκτῶν πρὸς διακοσμῆσις αὐτῶν.

Τάξις Β'. ὥρα 4.

Ραπτικὴ, κοπτικὴ, ποικιλτικὴ Κοπή και ραφὴ ἐπιγυνώνιου (καμιζόλας) πεποικίμένου διὰ συνθεωτέρου ποικιλματος. Ἀσκήσις κοπτικῆς ἰσορρογιῶν.

Τάξις Γ'. ὥρα 4.

Κοπτικὴ, πλεκτικὴ, ραπτικὴ, ποικιλτικὴ. Τὰ χρῆσιμώτερα εἶδη τῆς πλεκτικῆς (διὰ καλτσουδελοῶν και νήματος λαιποῦ). Κοπή και ραφὴ περικλυμμάτων προσκεφαλαίων μετὰ λευκοῦ κεντήματος.

Τάξις Δ'. ὄροι 4.

Κοπτική, ραπτική, πλεκτική και διαρραφή (μοντάρισμα). Κοπή και ραφή γυναικείων. Διαρραφή (μοντάρισμα). Κοπή γυναικείων επιστήθιων (μπουστάκι) και ραφή αυτών. Κεντήματα διὰ μετάνης πρὸς διακόσμωσιν τοῦ οἴκου.

Κατὰ τὴν 6^η ἐξισοτιῶν εἰς τὰς δύο ἀνωτέρας τάξεις γίνονται ἅπασι τῆς ἑβδομάδος πρακτικαὶ ἀσκήσεις κοπτικῆς καὶ ραπτικῆς (ἐπὶ ἰνδιματίων ἁπλῶν χρῆσιμοποιηθησομένων ὑπὸ τῶν μαθητῶν, ἐπὶ ἰνδιματίων ἐργασίας κατ' οἶκον καὶ ἐπὶ ἰνδιματίων παιδικῶν).

(Τῆς Γ' καὶ Δ' τάξεως γίνονται συνδιδασκαλίαι εἰς τὸ μᾶθημα τῶν χειροτεχνιῶτων).

XIII ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ

Τάξις Α'. ὄροι 1.

Ἰχνογραφία ἀπὸ μεγάλων πινάκων καὶ ἀντικειμένων πρακτικῶν.

Τάξις Β'. ὄροι 1.

Ἰχνογραφίαι σχημάτων εὐθυγράμμων, κυρτολογράμμων. Ἰχνογραφίαι κομμημάτων καὶ φύλλων.

Τάξις Γ'. ὄροι 1.

Ἰχνογραφίαι κατὰ πρότυπα ἁπλᾶ, Ἰχνογραφίαι κομμημάτων πλαστικῆς μετὰ σκιάς.

Τάξις Δ'. ὄροι 1.

Ἰχνογραφίαι καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων. Ὑδατογραφία. (Ἐν τῇ Ἰχνογραφίᾳ γίνονται συνδιδασκαλίαι τῆς τρίτης καὶ τετάρτης τάξεως).

XIV ΩΔΙΚΗ

Τάξις Α', Β', Γ', καὶ Δ', ὄροι 1 ἐν ἑκάστῃ.

Ἄσματα μονόφωνα, δίφωνα καὶ τρίφωνα κατὰ φθογγόσημα ἀπὸ βιβλίου.

Ἐν Χανίοις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1903.

Ὁ ἐπὶ τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης Σύμβουλος

Α. ΠΟΡΦΕΑΔΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

τῶν μαθημάτων τῆς Ε' καὶ τῆς Β' τάξεως

ΤΟΥ ΑΝΩΤΕΡΟΥ ΠΑΡΘΕΝΑΓΩΓΕΙΟΥ ΠΡΑΚΕΙΟΥ

I Θεοσκευτικὰ ὄροι 2.

Σύντομος Χριστιανικὴ Ἠθικὴ καὶ ἑρμηνεῖα ἐκ τῶν κατὰ Κυριακὴν ἀναγνωσκωμένων Ἀποστολικῶν περιφορῶν. Χρόνου δ' ὑπάρχοντος καὶ ἐπανάληψις τῆς Λειτουργικῆς.

II Ἑλληνικὰ ὄροι 9.

Ἑρμηνεῖα καὶ καλλιλογικὴ ἀνάλυσις ἔργων Ἰσοκράτους, Ξενοφῶντος, Ὀμήρου, Πλάτος, Πλουτάρχου περὶ παιδίων ἀγωγῆς καὶ ἑλεγκτῆ τευχάρι ἐκ τοῦ Χρυσόστομου.

Ἑρμηνεῖα τοῦ Συνακτικῶ καὶ τῆς Γραμματικῆς ἐπὶ θεμάτων ἐκ τῆς νέας Ἑλληνικῆς εἰς τὴν ἀρχαίαν. Ἐκθέσεις ἰδῶν, ἐπιστολαί, περιγραφαί.

III Ἱστορία ὄροι 3.

Σύνοψις τῆς διαικῆς Ἑλληνικῆς Ἱστορίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς, καὶ χρόνου ἐπιτρέποντος ἱστορία τῶν ἀνατολικῶν ἠθῶν συντόμως.

IV Γεωγραφία ὄροι 2.

Γεωγραφία τῆς Κρήτης, τῆς Ἑλλάδος, τῆς Ἑλλ. Χερσονήσου καὶ Εὐρώπης καὶ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν τῆς Ἀμερικῆς.

V Μαθηματικὰ ὄροι 2.

Ἐπανάληψις βλοκίηρον τῆς Πρακτικῆς Ἀριθμητικῆς μετ' ἐφαρμογῆς ἐπὶ πολλῶν προβλημάτων τοῦ κοινοῦ βίου.

VI Φυσικὰ ὄροι 2.

Ἐπανάληψις τῆς ἀθρωπολογίας μετὰ πολλῶν ὁμιλιῶν παραγγελημάτων, φυτολογίας, στοιχείων οὐρανολογίας καὶ γεωλογίας.

VII Παιδαγωγικὰ ὄροι 5.

Διδακτικὴ (γενικὴν καὶ εἰδικὴν μέρος) καὶ Παιδαγωγικὴ καὶ

ιστορία κλπ. Κατά τὸ Βον ἐξάμηνον πρακτικὴ ἐξάσκηση τῶν μαθητῶν εἰς τὴν διδασκαλίαν.

VIII Χειροτεχνήματα ὧραι 4.

Ἐξάσκησης ἰδίως εἰς τὴν κοπικὴν τῶν παντὸς εἶδους ἀπενεργουμένων 2 ὧρῶν καθ' ἑβδομάδα πρὸς τοῦτο κοπὴ καὶ ραφὴ γυναικείου ἐπιτηγανίου (καμιζόλας) περικυκλόμεν' κοπὴ καὶ ραφὴ γυναικείου φορέματος' κατασκευὴ ἱριγγίρου πινῆς πολυτελείας κατὰ τὸ Βον ἐξάμηνον.

IX Ἰχνογραφία ὧραι 2.

X Καλλιγραφία ὧραι 2.

XI Ὡδικὴ ὧραι 1

XII Γυμναστικὴ ὧραι 2.

Ἐν Χανίοις τῆ 22 Σεβρίου 1903.

Ὁ ἐπι τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης

Σύμβουλος

A. ΒΟΡΕΑΔΗΣ

**ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ
ΕΝ Τῇ ΠΡΩΤῇ ΤΑΞΕΙ**

Θρησκευτικά,

Διὰν συντόμως τὰ κυριώτατα τῆς Παλαιᾶς καὶ τῆς Καινῆς Διαθήκης. Ἐκ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας τὰ περὶ ἐξελπίσεως τοῦ Χριστιανισμοῦ, τὰ περὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας πεπρωμένων τῶν ὀκτὼ πρώτων αἰώνων, τὰ περὶ σχίσματος τῆς Ἀνατολικῆς καὶ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας καὶ τὰ περὶ τῆς μεγάλης ἐν τῇ Δύσει Ἰθροσκευτικῆς μεταρρυθμίσεως. Ἀνάγνωσις λόγων τοῦ Χρυσοστόμου καὶ διδασκαλίαι τῶν κυριωτάτων κανόνων τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ῥητορικῆς. (ὧρας 3)

Ἑλληνικά.

Ἑρμηνεία Ἰσοκράτους, Λυσίου Ἐπενόωντος. Λοκικανὸς (Ἀνάχαρσις) καὶ Ὀμήρου (Ὀδύσεια). Ἀνάγνωσις καὶ ἀνάλυσις ἔργων νεωτέρων Ἑλλήνων, ποιητῶν καὶ λογογράφων. Ἐκ τῆς Ἑλληνικῆς γραμματολογίας τὰ περὶ ἱστοριογραφίας καὶ ἔπους διὰ βραχέων. Ἐγγραφοὶ ἐκθέσεως νεκρῶν ἢτοι συγγραφικαὶ ἀσκήσεις. (ὧρας 12)

Μαθηματικά.

Στοιχειώδης ἀριθμητικὴ μετὰ πάσης τῆς ἐν αὐτῇ ἀπαραιτήτου θεωρίας. Τὰ περὶ τετραγωνικῆς ῥίζης πρακτικῶς. Ἀσκήσεις καὶ ἰσομετρικαὶ τῆς ἀριθμητικῆς. (ὧρας 2)

Πειραματικὴ φυσικὴ.

Γενικαὶ ιδιότητες τῶν σωμάτων, βαρύτης ὑδροστατικῆς ἀεροστατικῆς καὶ στοιχεῖα μηχανικῆς, (ὧρας 2)

Φυσιογραφία.

Σωματολογία τοῦ ἀνθρώπου. Ζωολογίας διαίσεις. γενικὸι χαρακτῆρες ἐκάστης συνομοταξίας, περιγραφαὶ τῶν γνωστοτέρων καὶ τῶν χρησιμωτέρων ζώων. (ὧρ. 2)

Γεωγραφικά.

Ἡ τῶν ἄλλων πλὴν τῆς Εὐρώπης Ἠπειρών (μετὰ πινακογραφίας ἐκάστης τῶν ἡπειρῶν καὶ ἐκάστου τῶν σπουδαιοτάτων κρατῶν. (ὧρ. 3)

Ἱστορία.

Σύντομος ἀνασκόπησις τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς καὶ Βυζαντιακῆς ἀπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου μέχρι τῶν Σταυροφοριῶν. (ὧρ. 3)

Γεωπονικὴ.

Ἐργαλεία κηπουρικὰ καὶ γεωργικὰ. Γενικὴ διάταξις δένδροκομείου, Πολλαπλασιασμὸς δένδρων διὰ σπορᾶς (σπορὰ καὶ θεραπεία φυτωρίων), διὰ μοσχευμάτων κλπ. Διάφοροι τρόποι ἐμβολιασμοῦ. Κλάδευμα, σκάλισμα πότισμα. Περὶ ἐιδικῆς καλλιέργειας τῆς ἀμπέλου (ἐκλογὴ ρυτεψῶν

κλάδων, τρόποι φυτεύσεως αὐτῶν ἀσθένεια· τῆς ἀμπέλου καὶ καταπολέμησις αὐτῶν, τῆς ἐλαίας τῆς μορέας, τῶν ἐσπεριδαιδῶν καὶ ἄλλων ὀπωροφόρων δένδρων· διακρήσεις καρπῶν ἐν κηλῇ καταστάσει. (ὥρ. 3)

Ἐκκλησιαστικὴ Μουσικὴ.

Εἰσαγωγή εἰς τὴν Ἑκκλ. μουσικὴν περὶ φθόγγου κλίμακος καὶ τόνων. Περὶ χρόνου καὶ ἀγωγῆς. Περὶ ἐκφράσεως. Περὶ χαρακτηρισμῶν τῆς ποσότητος, Περὶ χαρακτηρισμῶν καὶ μικροσιῶν. Περὶ συνθέτων χαρακτηρισμῶν. Περὶ τῶν χαρακτηρισμῶν τοῦ χρόνου καὶ τῆς ποιότητος. Περὶ παραλλαγῆς καὶ μέλους μετὰ μαθημάτων ἀναλόγων πρὸς ἀσκήσιν. (ὥρ. 2)

Ἰγνογραφία καὶ Καλλιγραφία.

Γραμμικὴ Ἰγνογραφία εὐθύγραμμα καὶ κυρτοὺς γραμμὰς σχήματα. Ἰγνογραφίαι ἐπὶ σχεδίου. ὥρ. 2)

ᾠδική.

Τὰ στοιχειώδη ἐκ τῆς θεωρίας τῆς μουσικῆς μονόφωνων ἄσματα. (ὥρ. 2)

Τετραχόρδον αἰ κλίμακος τοῦ μείζονος γένους γι μνάσματα καὶ ἄσματα. (ὥρ. 2)

Γυμναστικὴ.

Κινήσεις τάξεως, ἀσκήσεις δι' ὀργάνων κινητῶν καὶ ἀκινήτων. Ἀσκήσεις ἄνευ ὀργάνων. Δρόμος, πάλιν, ἄσματα, ποδόσφαιρα καὶ ἄλλαι παιδιαί. Κολυμβητικὴ ὅταν ἡ ὥρα τοῦ ἔτους ἐπιτρέπη. Ἐκδρομαί, (ὥρ. 2)

ΕΝ Τῇ ΔΕΥΤΕΡᾳ ΤΑΞΕΙ

Θρησκευτικὰ.

Ἐκ τῆς κατηχήσεως τὸ δογματικὸν καὶ ἐκ τῆς λειτουργικῆς τὰ σπουδαιότατα. Ἐρμηνεῖα τῆς ἐπι τοῦ θρόνου ὁμιλίας καὶ τῶν παραβολῶν. Ἀνάγνωσις ἔργων τοῦ Μ. Βασιλείου. Διδασκαλίαι τῶν κοτόπιον τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ὁμοιοτητιῆς (συνέχεια) μετὰ πρακτικῶν ἀσκήσεων. (ὥρ. 2)

Ἑλληνικά.

Πλουτάρχου παράλληλοι βίοι καὶ περὶ παιδῶν ἀγωγῆς, Δημοσθένους Φυλιππηκοὶ ἢ Ὀλυμπιακοί. Ὀμήρου Ἰλιάς. Πλάτωνος ἀπολογία καὶ ἐκ τῶν μικροτέρων διαλόγων. Ἐκ τῆς Ἑλλην. γραμματικολογίας ἰδίᾳ περὶ ῥητόρων. Συγγραφοὶ καὶ ἀσκήσεις. (ὥρ. 9)

Φιλοσοφικὰ καὶ Παιδαγωγικά.

Τὸ πρῶτον ἐξάμηνον ἐκ τῆς Ψυχολογίας διεξοδικῶς τὴ πρὸς κατανοήσιν τῶν παιδαγωγικῶν μαθημάτων ἀναγκαστικὰ κεφάλαια, ἐκ δὲ τῆς λογικῆς συντάξεως περὶ ἐνοσιῶν, κρίσεων συλλογισμῶν, ὁρισμοῦ δικριτέσεως καὶ ἀποδείξεων. Τὸ δεύτερον ἐξάμηνον διδασκτικὴ (γενικὸν καὶ ἰδικὸν μέρος). (ὥρ. 4)

Ἱστορία τῆς ἀγωγῆς παρ' Ἰουδαίους. Ἑλλῆσι. Ῥωμαίοις καὶ περὶ τοῖς Χριστιανοῖς τῶν πρώτων αἰώνων καὶ τοῦ Μισακίωτος. ὥρ. 2)

Μαθηματικά.

Αἱ στοιχειώδη ἀσκήσεις μετ' ἀσκήσεων (ἄνευ βιβλίου). Γεωμετρία στοιχειώδης ἐπιπέδου μετ' ἀσκήσεων πρακτικῶν ἀριθμητικῶν καὶ ἀσκήσεων δι' ἐργαλείων ἐπὶ χάρακος καὶ ἐδάφους. (ὥρ. 2)

Κοσμογραφία μετὰ παρατηρήσεων καὶ ἀσκήσεων εἰς γήραξιν ἡλιακῶν ὠρολογίων καὶ δικτύου γεωγραφικῶν χάρτων. (ὥρ. 2)

Φυσικὴ Πειραματικὴ.

Περὶ θερμότητος, ἤχου, μετεωρολογίας, ἠλεκτρισμοῦ καὶ μαγνητισμοῦ. (ὥρ.:2)

Φυσιολογία.

Φυσιολογία. Στοιχεῖα γεωλογίας καὶ οὐρανολογίας. (ὥρ. 2)

Γεωπονικά.

Σκοπὸς τῆς καλλιέργειας τῆς γῆς. Χρησὶμότης τῆς ἀμειψιοσπορίας καὶ τῆς λυγανείας τοῦ ἐδάφους. Εἶδη λιπαρῶν σμμάτων. Σιτώδη, βόμβαξ γαστήρα, κηπὸς. (Τὰ τῆς καλ-

Παιδείας και συντηνός τούτου διδάσκονται εποπτικῶς ἐν τῷ Γεννητῷ στατίῳ.) Ἀνθοκαμία (πλλαπλασιασμός ἀνθέων ἢ α σπέρων, δια ρύλων, βελῶν, μασχημάτων κλπ.) Προϋρκτικῆς ἀθλίων ἀπό ψύχους και καθύσωνος. Ἀρωμάτων και κίμων παρασκευῆ ἀπό διαφόρων ἀνθίων. (ὄρ. 3)

Ἱστορία

Συνήγεια τῆς Βυζαντιακῆς και ἡ νεωτέρα Ἑλληνική μέχρι τῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα καθόδου τοῦ Ὀθωνος. Ανακαλύψεις και ἱεραυσεις (ὄρ. 2)

Ἐκκλησιαστικὴ μουσική

Περὶ εἰδῶν, γενῶν, ἑλξῶς, ἤγων και τῶν παραπομέων αὐτοῖς. Περὶ τῶν τεσσάρων διατονικῶν ἤγων μετ' ἑφαρμογῆς μαθημάτων παράλληλης και μέλους ὡς και τῶν σχετικῶν θεωρητικῶν κανόνων και κλιμάκων. Οἱ δύο ἐναρμόνισαι ἤγροι και οἱ δύο χρωματικαί. Περὶ φθορῶν και περὶ τῶν τριῶν χρωδῶν. (ὄρ. 3)

Ἱχθυογραφία και Καλλιγραφία

Γυμνάσματα ὑδατογραφίας. Κοσμηματογραφία. Ἀντιγραφεὶ ζωολογικῶν πικίων χρησίμων εἰς τὴν ἐν τοῖς δημοτικαῖς σχολαῖς διδασκαλίαν τῆς ζωολογίας. Ἱχθυογραφίαις διαφόρων χρωδῶν ὑπὸ διαφόρους κλίμακας. (ὄρ. 2)

Ἔδικη

Ἀσκήσεις ὄδικαί, ἔματα μονόφωνα και δίφωνα μετὰ θεωρίας τῆς μουσικῆς (ὄρ. 3)

Τετραχορδοβον

Κλίμακες ἐλάσσονες γυμνάσματα ἔματα και μέλη συνθεωτερα. (ὄρ. 2)

Γυμναστική

Κινήσεις τάξεως, ασκήσεις διὰ κινήτων και ἀκινήτων ἑργάνων. Ἀσκήσεις ἐνευ ὀργάνων. Δρόμος, πάλη, ἄματα, ποδόσφαιρον και ἄλλα παιδιὰ. Κολυμβητική, ἔταν ἡ ὥρα τοῦ ἵτους ἐπιτήρητη. Ἐκδρομαί (ὄρ. 2)

ΕΝ Τῇ ΤΡΙΤῃ ΤΑΞΕΙ

Θρησκευτικά

Χριστιανική ἠθική σύντομος και ἱερηνική τῶν κατὰ τὰς Κυριακῆς ἀναγνωσκόμενων κατὰ τὴν ἱερὰν λειτουργίαν περικοπῶν τῶν Εὐαγγελίων και τῶν Ἀποστολικῶν ἐπιστολῶν. (ὄρ. 2)

Ἑλληνικά

Ἑρμηνεῖα ἐκ τῶν Ἱθικῶν τοῦ Πλουτάρχου (πῶς ἀντι ἀπὸ τῶν ἐγθρῶν ὠρελεῖτο. Περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ Θείου ἑραδίας τιμωρομένων. Πῶς δαί τὸν νέον ποιημάτων ἀκούειν.) τοῦ κατὰ Ἀσκαράτους λόγου τοῦ Λυκούργου, τῶν εἰς τὴν σύστασιν τῆς πόλιος και τὴν ἀνατορήν τῶν νέων ἀναερομένων μερῶ τῆς Πλάτωνος Πολιτείας και Ὀμηρικῶν ἑραφῶδῶν. Ἀνάλυσις ἔργων τῆς νεωτέρας Ἑλλ. φιλολογίας, δραματικῶν ἰδία. Γλωσσικαί και ἀσθητικαί παρατηρήσεις. Συγγραφαί ἀσκησεις. Ἐκ τῆς Ἑλλιν. γραμματολογίας τὰ περὶ δράματος (ὄρ. 8).

Παιδαγωγικά

Τὰ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἀγωγῆς, περὶ τοῦ δυνατοῦ αὐτῆς, περὶ τοῦ σκοποῦ, τῶν μέσων, τῶν ἔργων, τῶν μεθόδων και τῶν μορῶν τῆς ἀγωγῆς. Ἱστορία τῆς ἀγωγῆς παρὰ τοῖς νεωτέροις λαοῖς και κατὰ τοὺς νεωτέρους παιδαγωγικούς (ὄρ. 5).

Ἀσκητικὴ διδασκαλία ἐν τῷ προτύπῳ σχολείῳ (ὄρ. 9).

Ἐλεγχοι τῆς πρὸς ἄσκησιν γινομένης ἐν τῷ προτύπῳ σχολείῳ ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῆς τάξεως ταύτης διδασκαλίας (ὄρ. 2)

Φυσικὴ Πειραματικὴ

Περὶ φωτός. Ἐκ τῆς χημείας ἀπλῶ σώματα, ὄξια ἐλάσσονα ἄλλα. Περιγραφαὶ τῶν χρησιμωτέρων μεταλλοειδῶν και μετᾶλλων (ὄρ. 2)

Ἱγυεινὴ

Ἰδία ἡ σχολική. (ὄρ. 2)

Γεωπονική και ζωοτεχνία

Χρησιμότης τῶν δασῶν. Κατεργασία γεωργικῶν προϊόντων (σίτες, οινόπνευμα, ἔξος, ἔλαιον). Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὴν χρῆσιν τῶν γλυκομέτρων. (Διέγνωσις καὶ θεραπεία τῶν ἀσθενειῶν τοῦ οἴνου) Τυροκομία. Παρασκευή βουτύρου καὶ διατήρησις αὐτοῦ ἐν καλῇ καταστάσει. Σηροτροφία. Μελισσοκομία. Πτηνοτροφία. (ὥρ. 2)

Σημ. Τὰ πλείστα τῶν γεωπονῶν καὶ ζωοτεχνικῶν μεθρημάτων διδασκάνται πρακτικῶς ἐν τῷ γεωργικῷ σταθμῷ ἢ ἐν κτήνι παρασκευαστῶν αὐτῶν (τῆς Ἀνωτέρας Διεθνέως τῆς Παιδείας χορηγούσης διὰ τοῦ Λυθεῖου τοῦ Λιδακαλείου τὴν ἀπαρατήτως ἀναγκαίαν βαρύνην)

Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ

Ψαλμοὶ. θεωρία καὶ ὀρθογραφία. Μελοποιία ἀνάλογος πρὸς τὴν περὶ τὴν μουσικὴν δεινότητα τῶν μαθητῶν τὰ κυριώτατα ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς μουσικῆς συντόμως (ὥρ. 3)

Ἰχθυογραφία καὶ Καλλιγραφία

Τοπογραφία καὶ προσωπογραφία ἀπὸ ποδείγματος. Ἰχθυογραφίαι (ἀπὸ φύσεως) γεωμετρικῶν σωματίων, γυφίνων ἀναγλύφων καὶ προτομῶν γεφυρῶν, οἰκοδομημάτων κλπ. (ὥρ. 2)

ᾠδικὴ

Συνθετώτεροι ᾠδικοὶ ἀσκήσεις καὶ ἄσματα πολύφωνα (χωροδία) Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὸ διδάσκειν ἄσματα μικροῦ μαθητάς. (ὥρ. 3)

Τετραόχορδον

Κλίμακες ἐλάσσονος γένους. Γυμνάσματα καὶ μέλη σύνθετα. (ὥρ. 2)

Γυμναστικὴ

ᾠ ἐν τῇ δευτέρῃ τάξει. Ἀσκήσις τῶν μαθητῶν εἰς τὸ διδάσκειν μαθητὰς τοῦ προτύπου τὴν ἀνόργανον καὶ τὴν διὰ κινήσεων γυμναστικὴν (ὥρ. 2)

Σημ. Τῆς Ἐκκλησιαστικῆς μουσικῆς καὶ τῆς ᾠδικῆς ἡ διδασκαλία περιορίζεται ἀπὸ τριῶν ὧσιν εἰς δύο μόνας ἐν μὲν τῇ δευτέρῃ τάξει ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1904 καὶ ἔξω, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τάξει ἀπὸ τοῦ Σεπτεμβρίου τοῦ 1905 καὶ ἔξω.

ΩΡΟΛΟΓΙΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

Τοῦ Λιδακαλείου

	Τάξεις		
	Α	Β	Γ
Θρησκευτικά.....	3	2	2
Ἑλληνικὴ γλῶσσα.....	12	9	8
Μαθηματικά.....	2	4	—
Πειραματικὴ Φυσικὴ καὶ χημεία.....	2	2	2
Φυσιογραφία.....	2	2	—
Γεωγραφία.....	3	—	—
Ἱστορία.....	3	2	—
Γεωπονικὴ.....	3	3	2
Φιλοσοφικὰ καὶ Παιδαγωγικὰ.....	—	6	5
Διδακτικὰ ἀσκήσεις καὶ ἐλεγχος διδασκαλιῶν.....	—	—	11
Ἑγχειρίδιον.....	—	—	2
Ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ.....	2	3	3
Ἰχθυογραφία καὶ Καλλιγραφία.....	2	2	2
ᾠδικὴ.....	2	2	3
Τετραόχορδον.....	2	2	2
Γυμναστικὴ.....	2	2	2

(α) **Σημ.** Ἀπὸ Σεπτεμβρίου 1904 ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἡ ᾠδικὴ θὰ διδάσκονται ἐν τῇ δευτέρῃ τάξει ἀνὰ δύο ὥρας καὶ ἡ ἐξωμὸν.

(β) **Σημ.** Ἀπὸ Σεπτεμβρίου τοῦ 1905 θὰ διδάσκονται καὶ ἐν τῇ τρίτῃ τάξει ἀνὰ δύο ὥρας ἡ ἐκκλησιαστικὴ μουσικὴ καὶ ἡ ᾠδική.

Ἐν Χανίοις τῇ 1 Σεπτεμβρίου 1903

Ὁ ἐπί τῆς Παιδείας καὶ τῆς Δικαιοσύνης Σύμβουλος
Α. ΒΟΡΕΑΔΗΣ

ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΤΟΥ
ΕΝ ΑΓΙΑ ΤΡΙΑΔΙ ΙΕΡΟΔΙΔΑΣΚΑΛΕΙΟΥ

Α'. ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Τάξις Α'. Ὡραι 3.

Ἐρμηνεία ἐκ τῶν τριῶν πρώτων Εὐαγγελίων καὶ ἀνάγνωσις ἐκ τῶν πράξεων τῶν Ἀποστόλων, μετ' ἀποστήσεως καὶ ἐπεξηγήσεως τῶν σχετικῶν πρὸς τὴ ἐκείστοτε ἐρμηνευόμενα.

Τάξις Β'. Ὡραι 4.

Λειτουργική. Ἐρμηνεία ἐκ τῶν τριῶν πρώτων Εὐαγγελίων, προσέτι δὲ ἔρμηνεία καὶ ἀσκήσις ἐν τῇ ἀπαγγελίᾳ τῶν ἐπ' Ἐκκλησίας ἀναγνωσκουμένων ψαλμῶν καὶ προσευχῶν.

Τάξις Γ'. Ὡραι 6.

Ἐκκλησιαστικὴ Ἱστορία ἀπὸ τῆς ἰθυσίας τῆς Ἐκκλησίας μέχρι τοῦ σχίσματος. Σύντομος ἔρμηνεία ἐκ τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου καὶ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν Ἀποστόλων. Ἐκ τῆς Χριστιανικῆς κληρονομίας τὸ δογματικὸν μέρος καὶ συντόμος Χριστιανικὴ ἠθική.

Τάξις Δ'. Ὡραι 7.

Συνέχεια τῆς Ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἀπὸ τοῦ σχίσματος μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων συντόμως. Ἐρμηνεία ἐκ τῶν Ποιμαντικῶν ἐπιστολῶν τοῦ Παύλου καὶ ἐκ τῶν ἐπιστολῶν τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων καὶ τοῦ Παύλου. Ἐκ τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ δικαίου τὰ σπουδαιότερα (ἦτοι προσόντα, καθήκοντα τῶν κληρικῶν, δικητικὴ ἐξουσία τῆς Ἐκκλησίας, περὶ μυστηρίων συντόμως καὶ ἐκτενέστερον περὶ γάμου. Ἐκ τῆς ὀμιλητικῆς διδασκαλίας ἐν τοῖς δυὶν ἀνοήτοις τάξεσι διάφοροι ἠθικαὶ ὀμιλίαι καὶ γίνονται πρακτικαὶ ἀσκήσεις ἐπὶ τῶν Εὐαγγελικῶν περιπτῶν τῶν Κυριακῶν, ἀπαγγελόμενα ἐπ' Ἐκκλησίας ἐν τῇ Σχολῇ καὶ ἐν ταῖς Ἐκκλησιασταῖς τοῦ Ἀκρωτηρίου κατὰ τὴν μεγάλην τεσσαράκωστον.

Ἐν πάσι ταῖς τάξεσι γίνονται διδασκαλίαι κατὰ Σάββατον ἐκ τῶν

Εὐαγγελικῶν περιπτῶν τῶν Κυριακῶν καὶ ἐκ τῶν τῶν Ἀποστόλων.

Β'. ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Τάξις Α'. Ὡραι 12.

Ἐρμηνεία ἐκ τοῦ Αἰοῦ ἢ Βοῦ βιβλίου τῶν Ἑλληνικῶν τοῦ Ξενοφάντος. Κατὰ δὲ τὴν Βαν ἑξαμηνίαν ἔρμηνεία πρὸς Δημόκριτον παρανοήσεως τοῦ Ἰσοκράτους καὶ ἄλλου τινὸς ἐκ τῶν μικρῶν τούτου λόγων. Γραμματικῆς ἑπιτομῆς καὶ διδασκαλίας τῶν στοιχειωθεσῶν τῆς συντάξεως τῆς Ἀττικῆς διαλέκτου, κατὰ τρόπον πρακτικόν. Ἐφαρμογὴ τοῦ ἐκείστοτε διδασκουμένου μέρους τῆς Γραμματικῆς καὶ τοῦ Συντακτικοῦ διὰ μικρῶν ἐπὶ τοῦ πίνακος θεμάτων ἐκ τῆς νύκτος εἰς τὴν ἄρχικην γλῶσσαν ἀπαξ δὲ τῆς ἑβδομάδος καὶ κατ' οἶκον. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις.

Ἐκ τῆς Νέας Ἑλληνικῆς γλώσσης διδασκουμένης δις ὥρας καθ' ἑβδομάδα ἀναγιγνωσκονται τεμάχια ἐκλεκτὰ πεζῶν ἢ ποιητῶν ἐκ καταλλήλων νεοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων ἢ ἐκ τῶν θρησκευτικῶν μελετῶν Μαυροκορδαίου.

Τάξις Β'. Ὡραι 11.

Ἐρμηνεία ἐκλεκτῶν λόγων τοῦ Λυσίου ἢ Ἰσοκράτους καὶ ἐκ τῶν Περατικῶν πολέμων τοῦ Ἡρόδοτου. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἑξαμηνίαν ἐξ ἐκλεκτῶν μερῶν τῶν ἀπομνημονευμάτων τοῦ Ξενοφάντος. Ἀπαξ δὲ τῆς ἑβδομάδος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους γίνονται ἀνάγνωσις ἐκ τῶν ἐκλογῶν τοῦ Χρυσοστόμου. Συντακτικόν, Θέματα. Συνθετικαὶ ἀσκήσεις.

Τάξις Γ'. Ὡραι 10.

Ἐρμηνεία κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν ἱστορικῶν μερῶν τοῦ Θουκυδίδου καὶ ἐκ τῆς Ὀδυσσεΐδος τοῦ Ὀμήρου. Κατὰ τὴν δευτέραν ἑξαμηνίαν ἐκ τῶν Ὀλυμπιακῶν ἢ τοῦ κατὰ Λεωκράτους λόγου τοῦ Λυκούργου. Ἀπ' ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἀπαξ τῆς ἑβδομάδος γίνονται ἀνάγνωσις ἐκ τῶν περὶ ἱερωνίας λόγων τοῦ Χρυσοστόμου. Συντακτικόν, Ὀμηρικὴ Γραμματικὴ, θέματα καὶ Συνθετικαὶ ἀσκήσεις. Ἐκ τῆς Γραμμολογίας ἦτις διδασκεται ἀπαξ καθ' ἑβδομάδα τὰ περὶ ἔπους καὶ ῥητορικῆς ἐν συντόμῳ.

Τάξις Δ'. ὄροι 9.

Ἐργονεία θερμοκρασιῶν τοῦ Θεσσαλονίκου περιλαμβανομένων ἐν τοῖς ἱστορικοῖς τοῖς διαγράμματι ἐν τῇ Γ'. τάξει, ἐνδὲ ἀπὸ τῶν μικροτέρων διαλλόντων τοῦ Πλάτωνος ἢ τῆς ἀπολογίας τοῦ Σωκράτους, τοῦ περὶ παιδῶν ἀγωγῆς τοῦ Πλουτάρχου καὶ τοῦ πῶς ἐν τῇ ἀπ' ἐγθρῶν ὠφελεῖται. Ραφιδία ἐκ τῆς Ἰλιάδος τοῦ Ὀμήρου. Περὶ τὸ τέλος τοῦ ἔτους ἐρημνεία λυρικῶν ἢ γνομικῶν ποιητῶν. Ἐκθέσεις ἰσθῶν καὶ μικραὶ διατριβαὶ καὶ κατὰ τὴν νεώτεραν ἑλληνικὴν ἀνάγνωσις τῆς πρὸς τοὺς νέους δουλίας τοῦ Βασιλείου κειμένη ἐν ἐξ ἑλληνικῶν ὠφελεῖται λόγων ἢ τοῦ περὶ Ἱεροσύνης λόγων τοῦ Γρηγορίου.

Ἐκ τῆς Γραμμολογίας συντομωτάτα τὸ περὶ Δυτικῆς ποιήσεως καὶ δράματος καὶ γενικὰ τινὰ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑλληνικῆς Καλλιτεχνίας.

Γ'. ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Τάξις Α'. ὄροι 3.

Ἀριθμητικὴ πρακτικὴ μετὰ τὸν ἀπαραίτητον λεπτομερειῶν καὶ τὰ κυριώτερα ἐκ τῆς πρακτικῆς Γεωμετρίας.

Τάξις Β'. ὄροι 3.

Ἐκ τῆς Γενικῆς ἀριθμητικῆς τὰ κυριώτερα. Τὰ περὶ τετραγωνικῆς εἴξεως πρακτικῶς, καὶ ἐφαρμογῆ τῆς γενικῆς ἀριθμητικῆς, πρὸς λύσιν ἀριθμητικῶν προβλημάτων.

Τάξις Γ'. ὄροι 2.

Στοιχεῖα θεωρητικῆς Γεωμετρίας μέχρι τῶν κανονικῶν πολυγώνων μετ' ἐφαρμογῶν ἐπὶ καταμετρήσεων διαφόρων εὐθυγράμμων σχημάτων.

Τάξις Δ'. ὄροι 3.

Συνέχεια καὶ τέλος τῆς στοιχειώδους θεωρητικῆς Γεωμετρίας. Ἐφαρμογαὶ πρακτικαὶ ἐπὶ τῆς στερεομετρίας καὶ ἀριθμητικῆς καὶ μέτρησι τῶν καρπυλογράμμων σχημάτων.

Κοσμογραφία μετὰ παρατηρήσεων καὶ ἀσκήσεων πρὸς χάραξιν ἡλιακῶν ὠρολογίων καὶ δικτύου γεωγραφικῶν χαρτῶν.

Δ'. ΙΣΤΟΡΙΑ

Τάξις Α'. ὄροι 3

Ἐκ τῆς Ρωμαϊκῆς ἱστορίας τὰ σπουδαιότερα συντόμως καὶ ἄνευ λεπτομερειῶν, καὶ ἐκ τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας μέχρι τοῦ

Ιουστινιανοῦ. Τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν καὶ Ἑκκλησιαστικὴν ἱστορίαν διδάσκοντα ἐκτενέστερον.

Τάξις Β'. ὄροι 3

Συνέχεια τῆς Βυζαντινῆς ἱστορίας ἀπὸ τῶν ἡρῶν τοῦ Ἰουστινιανοῦ μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἀπὸ τῶν Τούρκων. Ἐκτενέστερον τὰ σχετιζόμενα πρὸς τὴν ἑκκλησιαστικὴν ἱστορίαν.

Τάξις Γ'. ὄροι 3.

Ἱστορία τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος μέχρι τοῦ 146 Π. Χ. ἐκτενέστερον ἴδια τῶν πολιτευμάτων καὶ τοῦ πολιτισμοῦ καθέως Κρήτης, Σπάρτης καὶ Ἀθηνῶν.

Τάξις Δ'. ὄροι 3.

Τουρκοκρατούμενη Ἑλλάς. Κατάκτησις τῆς Κρήτης ἀπὸ τῶν Τούρκων. Πολιορκία τοῦ Ἡρακλείου. Ἐπανάστασις τοῦ Ὀρλώφ καὶ Δασκαλογιάννη. Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις. Ἐκ τῆς νέας ἱστορίας. Αἱ ἀνακαλύψεις καὶ ἐρευνῆσαι μετὰ συντομωτάτης εἰσαγωγῆς εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν σημερινῶν κρατῶν τῆς Εὐρώπης καὶ ἐν συντόμῳ τὴν ἱστορίαν ταύτης κατὰ τὸν 19 αἰῶνα.

Ε'. ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Τάξις Α'. ὄροι 2.

Γεωγραφία τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν λοιπῶν ἡπείρων.

Τάξις Β'. ὄροι 2.

Ἐκτενέστερα Γεωγραφία τῆς Ἑλλάδος ἐλευθέρως τε καὶ δοσθῆς, σύστασις τοῦ ἔδαφους, κλίμα, πολιτισμὸς συγκοινωνία. Περὶ πολιτευμάτων καὶ θρησκευμάτων. Αἱ μεγάλαὶ πόλεις τοῦ κόσμου, αἱ μεγάλα κατὰ ἕληρον καὶ θάλασσαν ἕδω.

ΣΤ'. ΦΥΣΙΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΑΙ

I Φυσικὴ Ἱστορία.

Τάξις Α'. ὄροι 2.

Ἐκτενέστερα διδασκαλία τῆς ζωολογίας ἐκ τῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις διδασκόμενον ἐτηκεριμένον βιβλίον.

Τάξις Β'. ὄροι 3.

Φυτολογία ἐκ τῶν ἐν τοῖς Γυμνασίοις διδασκόμενον ἐτηκεριμένων βιβλίων, Ὀρυκτολογία, καὶ Γεωλογία.

II Φυσική.

Τάξις Γ'. ὥραι 3.

Ἐκ τῆς παραμαθητικῆς φυσικῆς ἀπὸ τῶν ιδιοτήτων τῶν σωμάτων μέχρι τέλους τοῦ περὶ μηχανικῆς κεφαλαίου.

Τάξις Δ'. ὥραι 3.

Ἐκ τῆς παραμαθητικῆς φυσικῆς ἀπὸ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ μέχρι τέλους. Στοιχεῖα χημείας.

Z'. ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΜΟΥΣΙΚΗ

Τάξις Α'. ὥραι 2.

Πρακτικὰ ἀσκήσεις μετ' ἐφαρμογῆς ἐπὶ ἐκκλησιαστικῶν ὕμνων, ἀπολυτικῶν, κοντακίων. Εἰσαγωγή εἰς τὴν θεωρητικὴν μουσικὴν καὶ ἐν τῆς Ἀρχομαθείας (τεύχος Α', Β' καὶ Γ'). μετὰ πρακτικῶν ἐφαρμογῶν.

Τάξις Β'. ὥραι 2.

Συνέχεια καὶ τέλος τῶν ἔργων ἐν τῆς Ἀρχομαθείας. Τὰ συμπληρωτικὰ μετὰ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς.

Τάξις Γ'. ὥραι 2.

Μία περὶ χειρουβικῶν καὶ κοινῶν, ἀνοξεντήρια, φῶς βαρῶν. Θεολογία μετὰ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς.

Τάξις Δ'. ὥραι 2.

Πολυεπει, καταβασία, θεολογία, εἰρμοὶ, χειρουβικά κοινωτικά μετὰ πρακτικῆς ἐφαρμογῆς.

Η'. ΙΧΝΟΓΡΑΦΙΑ ΚΑΙ ΚΑΛΛΙΓΡΑΦΙΑ

Τάξις Α'. ὥραι 3.

Ἐπανόληψις καὶ ἀκριβεστέρη διδασκαλία τῶν ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου διδασθέντων (εὐθύγραμμα σχήματα, κομήματα καὶ φύλλα. Τὰ καμπύλογραμμα σχήματα, ἰχνογράφου κομημάτων μετὰ σιῶς. Εἴτα ἰχνογράφου καλλιτεχνικῶν ἀντικειμένων μετὰ σιῶς, ἰχνογράφου κατὰ πρότυπα ἀπλῶ ἔργα.

Ἐκ τῆς καλλιγραφίας διδάσκονται τὰ μικρὰ καὶ κεφαλαῖα γράμματα τοῦ ἀλφάβητου, εἴτα δὲ ἀσκήσεις ἐπὶ ρητῶν πρὸς γράψην τῶν μικρῶν καὶ τῶν κεφαλαίων γραμμάτων (ὥρα 1).

Τάξις Β'. ὥρα 1.

Ἀντιγραφή ἀπὸ τοῦ πίνακος σωμάτων στερεῶν. Ἐκ τῆς καλλιγραφίας τὰ μικρὰ καὶ κεφαλαῖα γράμματα εἰς διαφορά μεγέθους.

Τάξις Γ'. ὥρα 1.

Ἀντιγραφή ἀρχαίων ρυθμῶν, ἀντιγραφή μελῶν τοῦ ἀνθρωπίνου σώματος. Ἐκ τῆς καλλιγραφίας τεχνουργία εἰς διαφορά εἶδη γραμμάτων.

Τάξις Δ'. ὥρα 1.

Ἀρχαὶ τῆς ἐξ ὄψεως ἰχνογραφίας. Τὰ στοιχειώδη περὶ φωτὸς καὶ σιῶς ἐκ χρωμάτων. Ἀντιγραφή φύλλων κισσοῦ, ἐπιφύης, ἀμπέλου πλατάνου κτλ. ἐκ τοῦ φυσικοῦ.

Θ'. ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Τάξις Α'. ὥραι 1.

Ἐπανόληψις καὶ ἀκριβεστέρη διδασκαλία τῶν ἐν τῇ Α' καὶ Β' τάξει τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου διδασθέντων. Ἀσκήσεις μετὰ κοντῶν. Παιδιὰ, ἄμματα, δρόμος.

Τάξις Β'. ὥρα 1.

Ἐλεύθεροι ἀσκήσεις. Ἀσκήσεις μετὰ κοντῶν. Παιδιὰ, ἄμματα, δρόμος πάλη.

Τάξις Ε'. καὶ Στ'. ὥρα 1.

Ἀσκήσεις μετὰ κορυφῶν καὶ ἀλτήρων. Ἀσκήσεις ἄνευ ἐργαζομένων. Δρόμος πάλη, ἄμματα, καὶ ἄλλα παιδιὰ.

Κατὰ τὴν 6'. ἐξομνήσιον οἱ μαθηταὶ τῆς Στ' τάξεως ἀποκονοῦνται εἰς τὸ διδάσκειν μαθητὰς τοῦ προτύπου τὴν ἀνδριανῶν καὶ τὴν διὰ κοντῶν γυμναστικὴν (ὥρα μία καθ' ἑβδομάδα).

I'. ΓΕΩΡΓΙΚΑΙ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΑΙ ΕΡΓΑΣΙΑΙ.

Αἱ Γεωργικαὶ ἐργασίαι συνδιδοῦνται εἰς ἀπόλας τῆς τάξεως ἀπὸ καθ' ἑβδομάδα. Τὰ εἶδος δὲ τούτων κανονίζει ἡ Διευθυντὴς καὶ προσαρμόζει ταύτας πρὸς τὰς διαφόρους ἐποχὰς τοῦ ἔτους ἐν συνεννοήσει μετὰ τοῦ Διευθυντοῦ τοῦ Γεωργικοῦ τμήματος Χανίων.

Αἱ τεχνικαὶ ἐργασίαι διδάσκονται μόνον εἰς τὴν Α' καὶ Β' τάξιν ἀπὸ καθ' ἑβδομάδα ἐν ἑκατέρῃ τούτων.

ΙΑ'. ΩΔΙΚΗ

Τάξεις Α' και Β'. Ωρα 1.

Τὰ στεγαινωδέντια ἐκ τῆς θεωρίας τῆς Μουσικῆς. Ἄσματα μενῶρων κτλ. συνιδάσκονται ἐν τῇ Α' και Β' τάξει.

Γ' και Δ'. τάξις 1 ὥρα.

Ἀκρίσεις φθόγων. ἤματα μενῶρων και δέρονια μετ' ἄντα-στέραις θεωρίας τῆς μουσικῆς και ἤματα πολύρωνα.

ΙΒ'. ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

Τάξις Β'. Ὠρα 2.

Ἱστορία τῆς Παιδαγωγικῆς ἀπὸ τῶν ἀρχαιστάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς.

Τάξις Γ'. Ὠρα 4.

Ἐκ τῆς Ψυχολογίας μέχρι τῶν συνισθημάτων. Ἐκ δὲ τῆς Παιδαγωγικῆς τὴν Παιδαγωγίαν, τὴν Γενικὴν Διδακτικὴν και ἐκ τῆς εἰδικῆς Διδακτικῆς τὸ περὶ τῆς διδασκαλίας τῶν ὀρθοκυνειῶν μαθημάτων και τῆς ἱστορίας.

Τάξις Δ'. Ὠρα 6.

Συνέχεια τῆς Ψυχολογίας και Ἀγωγικῆς συντήμος, συνέχεται τῆς εἰδικῆς διδακτικῆς μέχρι τέλους. Περὶ ὥρολογίων και ἀναλυτικῶν προγραμμάτων, Συνοπτικὰ ἔργα κτλ. Συνδιδασκαλία και κύκλοι μαθημάτων. Ἡ γένεσις και ἀνάπτυξις τοῦ δημοτικοῦ σχολείου. Περὶ τῶν καθηκόντων και υποχρεώσεων τοῦ διδασκάλου.

Σημ. Αἱ πρακτικαὶ ἀσκήσεις τῶν μαθητῶν ἐν τῷ προσηρημένῳ προτύπῳ ἀρχονται μὴν ἀπὸ τῆς Β' τάξεως ἀλλ' ἐν τῇ τάξει ταύτῃ περι-ορῶνται εἰς τὴν παρεμὸν τῶν μαθητῶν ἐν τῷ δημοτικῷ σχολεῖῳ ἀπὸ καθ' ἑβδομάδα, ὅπου ἀκούονται τοῦ διδασκόντος και παρατηροῦσι τὸν τρόπον τῆς διδασκαλίας και τὰ στέδια ταύτης.

Οἱ μαθηταὶ τῆς Γ' τάξεως ἐκ περιτροπῆς διδασκονται τοῦ μαθητῆς τοῦ προσηρημένου προτύπου μαθήματα οριζόμενα ὑπὸ τοῦ διδασκόντος τὰ Παιδαγωγικὰ, ὅστις και ὀδηγᾷ τούτους προηγουμένως, παρειαίρεται δὲ μετὰ τοῦ διδασκάλου τοῦ προτύπου κατὰ τὴν διεξαγωγὴν τῶν ἀσκήσεων.

Οἱ τῆς Δ' τάξεως μαθηταὶ ἐκ περιτροπῆς διδασκονται και ἐξετάζονται ἐκ πάντων τῶν ἐν τοῖς δημοτικῷ σχολεῖῳ διδασκομένων μαθημάτων παρα-

κολουθούμενοι και ὀδηγούμενοι ὑπὸ τοῦ διδασκόντος τὰ Παιδαγωγικὰ ὅστις και διδασκται ὑποθεματικῶς ἐν τῷ δημοτικῷ σχολεῖῳ διορθῶν τὰ ἐπι-ματὰ και καθοδηγῶν τοὺς διδασκοντας.

Σημ. Β'. Κατὰ τὸ σχολικὸν ἔτος 1903—1904 οἱ μαθηταὶ τῆς δια-τηρηθείσης Β' τάξεως τοῦ λειτουργούντος ἐν τῷ παρελθόντι προσηρη-μένου προτύπου τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου δὲ διδάσκονται πάντα ἐν τῇ Β' τά-ξει τῶν Ἑλληνικῶν σχολείων διδασκόμενα μαθήματα πλὴν τῶν Γαλλικῶν. Ἐκ τῆς Ἀλχημιστικῆς μουσικῆς διδασκονται ἀπὸ καθ' ἑβδομάδος ἐν τῇ τάξει ταύτῃ ὅτι διδασκονται και ἐν τῷ παρελθόντι. Αἱ διηγεσηνοικαὶ και τεχνικαὶ ἔργα-σια ὡς και ἡ Γυμναστικὴ και φθικὴ συνδραχθήσονται μετὰ τῆς Α' τά-ξεως τοῦ Ἱεροδιδασκαλείου.

Σημ. Γ'. Κατὰ τὸ σχολ. ἔτος 1903—1904 διδάσκονται ἐν τῇ Βη τάξει Ζωολογίᾳ ἑπταεὺς ἀντὶ τῆς Φυτολογίας, Ὀρυκτολογίας και Γεωλο-γίας, ἃ οἱ μαθηταὶ ἐπιδάχθησαν ἐν προηγουμένῃ τάξει.

Ἐν Χανίοις τῇ 1 7) ἔρσι 1903.

Ὁ ἐπί τῆς Παιδείας και τῆς Λειτουργίας Σύμβουλος
Α. ΒΟΡΕΑΔΗΣ